

Jakov Jelincić

Istarskih narodnjaka 18, HR-52000 Pazin

jakov.jelincic@gmail.com

Matične knjige župe Višnjan 1748. – 1914.

Izvorni znanstveni rad | Original scientific paper

UDK 929.53(497.571-22Višnjan)“18”

Primljeno | Received: 7. VII. 2017.

Izvadak

Autor iznosi osnovne podatke o matičnim knjigama, o njihovoj sačuvanosti i važnosti, posebno se osvrćući na njihovu važnost za izučavanje lokalne povijesti. Daje osnovne podatke o mjestu i župi Višnjan te o njezinu osamostaljenju od motovunske župe. Navodi podatke o nastanku matičnih knjiga te nabraja sačuvane matične knjige višnjanske župe. Navodi brojčane podatke o krštenjima (rođenjima), vjenčanjima i smrtima, uspoređujući broj rođenih i umrlih. Posebno se osvrće na podatke iz matičnih knjiga umrlih, prvenstveno na uzroke smrti poput raznih – posebno zaraznih – bolesti i nesretnih slučajeva.

Abstract

The author provides basic data regarding registry books, their preservation and importance, in particular, their importance for the study of local history. He gives basic information on the village and the parish of Višnjan, and about its independence from the parish of Motovun. He cites the origin of the registry and quotes the preserved registries of the parish of Višnjan. He provides statistical information on baptisms (births), marriages, and deaths, comparing the number of births and deaths. He particularly refers to data from the registry of the deceased, primarily on causes of death such as various – particularly contagious – illnesses and accidents.

Ključne riječi: matične knjige, kršteni, vjenčani, umrli, uzroci smrti, bolesti, nesreće, župa Višnjan

Key words: registries, baptisms, marriages, deceased, causes of death, illnesses, accidents, parish of Višnjan

Uvod¹

Premda se Višnjana spominje od 1203., samostalnom župom postaje tek oko 1600. odvajanjem od motovunske župe.² Župni arhiv datira od 1675. godine. Osim župne crkve svetih mučenika Kvirika i Julite, na području župe nalaze se i crkve svetoga Antuna Opata (Višnjana), svetoga Roka Priznavaoca (Višnjana), svete Marije Magdalene (Višnjana, groblje) i svete Jelene Križarice (Markovac). Vizitacije porečkih biskupa spominju crkve svete Katarine i svetoga Franje.³ Prve vizitacije su iz 1600. godine. Ne spominju crkvu svetoga Roka koju isprave spominju 1530.,⁴ dok je sadašnja crkva posvećena tom svecu sagrađena 1923. godine.⁵

Područje župe Višnjana

Pod župu Višnjana, osim samoga Višnjana, spadaju sljedeća sela i zaseoci: Babudri, Baškoti, Benčani, Bokići, Broskvvari, Bucalovići, Butori, Deklevi, Farini, Jugovci, Kočići, Kolombera, Korlevići, Ligovići, Markovac, Milanezi, Praščari, Radoši, Strpačići i Štuti.⁶

Broj stanovnika

Kako bi se ustanovio broj stanovnika za pojedino razdoblje bilo bi potrebno detaljnije istraživanje. Ovdje iznosim samo podatke za 1853. i 1869. godinu.

Broj stanovnika župe Višnjana 1855. možemo približno odrediti na temelju pregleda broja stanovnika od 14. listopada 1853. godine. Višnjana je spadao u kotar Motovun i bio je mjesna općina. U općinu Višnjana su se ubrajale katastarske općine Višnjana i Sveti Vital, od kojih je svaka imala samostalnu župu. Višnjanska katastarska općina, ujedno i župa, teritorijalno je bila dvostruko manja od Svetoga Vitala. Katastarska općina Višnjana imala

1 Želim zahvaliti Peteru Polettiju i Biserki Budicin na korisnim savjetima, a Danijeli Doblanović na tehničkoj pomoći prigodom pisanja ovoga rada.

2 Marijan Bartolić, Ivan Grah (uredili) i suradnici, *Crkva u Istri*, III. dopunjeno izdanje (stanje 1. lipnja 1998.), Pazin 1999., 161.

3 Knjiga generalnih vizitacija (porečkoga) biskupa Leonarda Tritonija (*Tritonio Visitationum Generalium*), 1622. – 1625. (1622., fol. 66r-69r).

4 Crkva je sagrađena na prijelazu iz gotike u renesansu, vjerojatno u XVI. stoljeću. Nalazila se na glavnom gradskom trgu, ispred zgrade općine, a porušena je početkom XX. stoljeća. Preseljena je na današnju poziciju, gdje je građena između 1914. i 1923., kada je posvećena. Vidi: Peter Poletti i dr., *Višnjana i Višnjanska*, Račice – Buzet 2015., 252.

5 *Crkva u Istri*, 162.

6 Na ist. mj. S obzirom na to da je ovaj rad usredotočen na matične knjige, o samom Višnjanu ovdje ne ću pisati. Čitatelja upućujem na vrlo vrijednu knjigu *Višnjana i Višnjanska* (vidi bilj. 4), koja sadrži mnogo podataka o samom mjestu i pripadnom području.

je 1743 jugera⁷ i 103 klaftera⁸ te 896 stanovnika, a katastarska općina Sveti Vital 3109 jugera, 488 klaftera i 613 stanovnika. Treba reći da je od 21 katastarske općine na Motovunštini višnjanska po površini bila četrnaesta, a po broju stanovništva četvrta. Po površini su bile veće katastarske općine Oprtalj (6169 jugera i 612 klaftera), Vižinada (5858, 138), Sveti Ivan od Šterne (3450, 225), Kaštelir (3343, 411), Sveti Vital (3109, 488), Motovunski Novaki (2854, 1576), Bačva (2553, 1170), Muntrilj (2454, 205), Labinci (2178, 1126), Topolovac (2183, 999), Gradinje (2144, 482), Motovun (2004, 990) i Karojba (1933, 485). Manje su bile Zamask, Rakotule, Zrenj, Soviščina, Čepić i Brkač. Od nje su bile, prema broju stanovnika, veće katastarske općine Oprtalj (2841 stanovnika), Vižinada (1438) i Motovun (1287). Od pet mjesnih općina najveća je bila općina Motovun s ukupno 11 katastarskih općina (Motovun, Brkač, Kaldir, Soviščina, Zamask, Karojba, Novaki, Rakotule, Muntrilj i Bačva) s ukupno 5595 stanovnika. Slijedi općina Oprtalj (Oprtalj, Gradinje, Zrenj i Topolovac) s 4582 stanovnika. Treća po brojnosti bila je Vižinada (Vižinada, Kaštelir i Labinci) 2558 stanovnika. Slijedi općina Višnjan (Višnjan i Sveti Vital) s 1509 stanovnika i, konačno, minijatura općina Čepić sa svega 178 stanovnika.⁹ Uzmemo li u obzir da je 1854. i 1855. rođeno ukupno 48 djece i, pribrojimo li ih broju 896, dobivamo ukupno 944 stanovnika. Budući da je 1854. i 1855. umrlo ukupno 95 osoba, približno je broj stanovnika pao na 845. Približno, jer su umrli neki iz drugih župa, a neki su se možda doselili.

Za 1869. godinu podaci su detaljniji. Višnjan ima 11 zaselaka (182 kuće i 1200 stanovnika).¹⁰

Podrijetlo stanovništva

U matičnim knjigama, pa tako i u višnjanskim, župnici često navode odakle je pojedinac došao. Navodim neka od mjesta odakle su došli pojedinci čija se imena/prezimana nalaze u tim knjigama:¹¹

7 Lat. *jugerum* – starorimska zemljišna mjera od 3200 kvadratnih metara; jutro, ral. Bratoljub Klaić, *Rječnik stranih riječi. Tudice i posudbenice*, prir. Željko Klaić, Zagreb 1979., 635.

8 Njem. *Klafter* – hvat. Isto, 692.

9 *Landes = Regierungs = Blatt für die Stadt Triest sammt Gebiet und das Küstenland*, Jahrgang 1854., II. Abtheilung, II. Stück – Ausgegeben und versendet am 10. Februar / *Bollettino provinciale della Reggenza per la città di Trieste col suo Territorio e pel Litorale*. Anno 1854., Parte seconda, Puntata II., dispensata e spedita il giorno 10 febbrajo, 20. Podaci obuhvaćaju stanje krajem 1853.

10 *Bollettino delle leggi e ordinanze*, anno 1869., 264–265.

11 S obzirom na činjenicu da sam istraživanja obavljao u više navrata (od 2013., kada je skraćena verzija ovoga rada bila predstavljena na simpoziju u Višnjanu) do ove godine (2017.), neke datume nisam ubilježio.

Alleso (ili: Assesso) (Karnija),¹²
 Bačva (14. 8. 1879., 5. 11. 1906.), Beram (5. 3. 1895.), Borut (8. 9. 1905.), Boljun
 (7. 12. 1905.), Brezovz Levnica (Brežice) (1. 4. 1908.),¹³ Brisovica (Tršćan-
 ska biskupija),¹⁴ Bruma (Gradiška) (19. 9. 1895.), Butonega (15. 7. 1907.,
 5. 9. 1908.), Buzet (29. 2. 1876.), Borut (8. 9. 1905.), Boljun (7. 12. 1905.),
 Cadore Campolongo,¹⁵ Castello Argegnano (distr. Lunigo, provincija
 Vicenza) (13. 1. 1910.), Conegliano (4. 10. 1902.),
 Draguč (6. 7. 1881., 22. 11. 1885.),
 Feneda (Motovun) (8. 10. 1803.),¹⁶
 Gavarzo (selo, Kranj),¹⁷ Gemona (20. 6. 1894.),¹⁸ Gologorica (5. 3. 1908.),
 Gračišće (16. 11. 1886.),
 Hrušica (*stato austriaco*), Hum (22. 12. 1787., 17. 7. 1906.),
 Italija (7. 2. 1881., 17. 4. 1891., 25. 8. 1904.),¹⁹
 Javorac, selo (*stato austriaco*),²⁰
 Kaldir, Karnija (15. 9. 1903.), Kaštelir (1. 8. 1882., 14. 1. 1904.), Kranj, Kosta-
 njica (31. 10. 1894.), Kranjska, Kršikla, Kubed,
 Lenzone (selo, Karnija),²¹ Lanišće, Lupoglav,
 Maniago (Furlanija), Mantova (12. 6. 1905.), Milon (selo, Udinska biskupija),²²
 Motovun (23. 3. 1882., 12. 4. 1906.),
 Novaki, Nova Vas (vjerojatno porečka, 16. 12. 1807.),
 Pilover (selo, župa Venzone,²³ Udinska biskupija),²⁴ Piran, Poreč (3. 9. 1879.),
 Postojna (1. 3. 1878.), Prhati (ž. Sveti Vital) (15. 1. 1894.), Pula,
 Ragusa (15. 2. 1905.),²⁵ Rakotule, Rašpor, Ravasaleto (Udine) (11. 4. 1879.),²⁶

12 Vjerojatno Alesso (furl. Dalès) u općini Trasaghis (furl. Trasàghis).

13 Brezovo u općini Sevnica u Donjoj Kranjskoj.

14 Vjerojatno Brezovica u Brkinima.

15 Campolongo (Cianplongo) u općini Santo Stefano di Cadore kraj Belluna.

16 Vjerojatno Finida kraj Muntrilja.

17 Nisam uspio ustanoviti o kojem se mjestu radi.

18 Furl. Glemone, slov. Humin.

19 Župa se ne navodi.

20 Možda Javorca kod Tolmina u Posočju. Da je riječ o Javoru kod Ljubljane ili Javorniku kraj Kranja vjerojatno bi bilo napomenuto da je mjesto u Kranjskoj.

21 Furl. Lenzon, u općini Ovaro (furl. Davâr).

22 Vjerojatno Mione (furl. Mion) u općini Ovaro.

23 Furl. Vençon, slov. Pušja vas.

24 Furl. Pluvèr, tal. Pioverno.

25 Tako piše. Ne možemo znati radi li se o Ragusi na Siciliji ili pak o Dubrovniku.

26 Vjerojatno Ravascletto (furl. Ravasclet) u Karniji.

Raveo (Karnija),²⁷ Rijeka (1. 4. 1908.), Roč, Rovinj, Ružiči (Poreč) (6. 3. 1908.),
 Salimbergo (Udine) (4. 7. 1897.),²⁸ Sippa, selo („austrijska država“),²⁹ Sovinjak (26. 12. 1907.), Sosegaria,³⁰ Conegliano (kotar), Treviso, 1895., Sveti Mihovil pod Zemljom, Sveti Petar u Šumi, Sveti Vital (22. 5. 1906.),
 Tar (20. 4. 1906.), Tinjan (14. 12. 1877.), Tolmezzo (provincija Udine) (2. 5. 1905.), Trava (Karnija),³¹ Treviso (5. 6. 1883., 7. 1. 1892., 22. 11. 1894., 30. 5. 1895., 16. 1. 1896., 22. 7. 1898., 21. 5. 1909.), Trviž (8. 2. 1877., 27. 3. 1877., 23. 8. 1882., 6. 1. 1888.),
 Venecija (7. 2. 1881., 17. 4. 1891., 25. 8. 1904., 15. 10. 1908.),³² Venzone (Furlanija) (3. 10. 1807.), Veprinac (*Leprinaz*), Vižinada (8. 6. 1887.), Vodice (26. 7. 1888.), Vranja (14. 11. 1883.), Vreme,³³ Vrh, Vrsar,
 Zamask,
 Žbandaj, Žminj (18. 12. 1875.).

Posebno navodim neka mjesta, uz koja navodim i prezime doseljenika (kurzivom):

Collalto (i Coll'Alto) (mjesto), kotar Conegliano, provincija Treviso, *Aros*, 1889., *Vidaret* (ili *Vidoret*), 1895.,
 Conegliano (kotar), prov. Treviso, *Dario*, *Tittonel*, 1896.,
 Cormons (*Cordemons*), 1868..., *Montico*, trgovac,
 Fonzaso (mjesto), Belluno, *Giacomin*, 1881.,
 Hum, *Vivoda*, 1892., *Činko*, 1896., *Grabar*, 1901.,
 Italija (bez oznake mjesta), *Rasera*, 1895., *Francesconi*, 1895., *Scarcella*, 1902.,
Melchior, 1902.,
 Kostanjica (*Castagna*), *Denić*, 1902.,
 Muena (Tirol),³⁴ *Croce*, 1878.,
 Ovaro (Italija), *Corva*, 1885.,
 Pazin, *Kočić*, poreznik, 1885.,

27 Furl. Raviei.

28 Danas Zali Breg u općini Brda u Sloveniji.

29 Možda Lipa (tal. Lippa).

30 Susegana.

31 U općini Lauco (furl. Lauc).

32 Župa se ne navodi.

33 Kraj Divače.

34 Moena kraj Bolzana.

Refrontolo (i Rafrontolo) (Treviso), *Zaccaron* (1885., 1889.), *Febi*, 1881., 1884.,
Liessi, 1882., 1890.,
 Rogoznica kod Omiša, *Kovačić*, 1887., 1890. (Štuti),
 Salimburgo, kotar Spilimbergo, prov. Udine, *Morassi*, 1894.,
 Santina, selo, kotar Tolmezzo, prov. Udine, *Dario*, 1890.,
 Soligo, Cadore (Italija), *Muner*, 1893.,
 Sveti Petar u Šumi, *Klemen*, *Vitulić*, 1882.,
 Taverna (mjesto), Conegliano, prov. Treviso, *Tittonel*, 1889.,
 Terzo (općina), prov. Treviso, *Pradal*, 1878.,
 Tinjan, *Ukušić*, 1885.

Prezimana su u višnjanskim matičnim knjigama uglavnom hrvatska, manjim dijelom talijanska te poneko slovensko i njemačko.³⁵

U mnogim je maticama kasnije dodana ubilježka o dekretu o promjeni prezimana u talijanski oblik. Naime, fašistička je vlast kraljevskim dekretom sa snagom zakona br. 494 od 7. travnja 1927. na sva anektirana područja provela odredbe istovrsnoga dekreta br. 17 od 10. siječnja 1926. kojim su za područje Trentinske provincije bili definirani načini „vraćanja“ stranih prezimana u talijanski oblik. Riječ je bila, ustvari, o promjenama svih neta-lijanskih prezimana u talijanski oblik. Nositelj hrvatskoga prezimana trebao je predati zamolbu za njegovo „vraćanje u talijanski oblik“ te se tako stjecao dojam dragovoljnosti. No, za neizvršenje ove odredbe slijedile su sankcije.³⁶ U Državnom arhivu u Pazinu postoji zbirka promjene prezimana za područje Istarske prefekture, koja sadrži 158 arhivskih kutija, a pojedini se dekreti nalaze i u arhivskim fondovima istarskih općina iz vremena talijanske uprave. Naravno da se to dogodilo i s višnjanskim prezimenima. Navodim primjere iz Matične knjige krštenih (MKK) od 1865. do 1904. i Matične knjige vjenčanih (MKV) od 1875. do 1914.³⁷

35 Prezimana po selima i zaseocima vidjeti u Prilogu br. 4.

36 Ovu je problematiku razradio tršćanski autor Paolo Parovel u knjizi *L'identità cancellata: L'italianizzazione forzata dei cognomi e toponimi nella "Venezia Giulia" dal 1919 al 1945, con gli elenchi delle provincie di Trieste, Gorizia, Istria ed i dati dei primi 5.300 decreti*, Trieste 1985. (hrv. izdanje: Paolo Parovel, *Izbrisani identitet: nasilno potalijančivanje prezimana, imena i toponima u „Juljskoj krajini“ od 1919. do 1945., sa spiskovima iz Tršćanske, Goričke i Istarske pokrajine, te prvih 5.300 dekreta*, prir. i prev. Milan Rakovac, Pazin – Poreč – Pula 1993.), 25 (Napomena: U knjizi je navedena godina 1926., što je očita pogreška pri tiskanju). Kakvo je to bilo „vraćanje u talijanski oblik“ pokazuje nam, uz ostale primjere, prezime Jazbec, koje očito nije istarsko nego vjerojatno negdje iz Hrvatskoga zagorja (u značenju 'jazavac'). To nimalo nije smetalo prefektu, odnosno posebno za to imenovanom povjerenstvu, da prezime pretvori u *Tassoni* (tal. *tasso* – jazavac).

37 Vidi Prilog br. 2 i Prilog br. 3.

Vođenje matičnih knjiga

Odredba o vođenju matičnih knjiga donesena je pri kraju Tridentskoga koncila, na 24. sjednici održanoj 11. studenoga 1563. godine. Odnosila se samo na vođenje knjige krštenih (*Liber baptizatorum*) i vjenčanih (*Liber copulatorum*), što je i razumljivo jer je Crkva željela, nakon Lutherova raskida, imati podatke o svojim članovima. Istom nakon pedeset i jednu godinu, 1614., Rimski je ritual (*Rituale Romanum*) ovu odredbu dopunio te obvezao župnike da vode također knjigu umrlih (*Liber mortuorum* ili *defunctorum*, MKU) i knjigu stanja duša (*Status animarum*). U vezi s načinom vođenja knjige stanja duša župnik je bio dužan pojedinačno navesti svaku obitelj, odvajajući razmakom obitelj od obitelji. Za svakoga pojedinog člana obitelji, odnosno svaku osobu koja kao došljak živi u njoj, treba navesti ime, prezime i starosnu dob. Za osobu koja je primila prvu pričest stavlja se oznaka *c.* (tj. *communicatus/a*), a za osobu koja je krizmana znak *chr.* (*chresimatus/a*).³⁸ Rimski je ritual propisao i način vođenja matičnih knjiga.³⁹

Premda ne namjeravam govoriti o povijesti vođenja matičnih knjiga, ipak napominjem da je to od početka bila praksa Katoličke crkve čiji su ih poneki župnici vodili mnogo prije donošenja te odredbe koja je, kao i cijeli Tridentski koncil (1545. – 1563.), bila rezultat nastojanja Katoličke crkve da se obnovi „u Glavi i u udovima“ (*in Capite et in membris*, tj. od Pape do posljednjega vjernika). Tako postoji podatak da je u župi Umag matična knjiga krštenih vođena od 1400. godine.⁴⁰ Za one koji se žele baviti tom problematikom navodim u bilješci nekoliko važnijih radova.⁴¹

38 „FORMA DESCRIBENDI Statum animarum in quarto Libro. Familia quaeque distincte in libro notetur, intervallo relicto ad alteram subsequentem, in quo singulatim scribantur nomen, cognomen, aetas singulorum, qui ex familia sunt, vel tamquam advenae in ea vivunt. Qui vero ad sacram communionem admissi sunt hoc signum in margine et contra habeant: c. Qui sacramentum confirmationis sunt muniti, hoc signum habeant: chr. Qui ad alium locum habitandum accesserint, eorum nomina subducta linea notentur.“ U nastavku se donosi primjer vođenja. *Rituale Romanum* je ponovno tiskan u Veneciji 1748. godine. *Rituale Romanum Pauli V. Pont. Max. IUSSU EDITUM, IN QUO quae Parochus ad administrationem Sacramentum, ad Benedictiones, & Conjuraciones necessaria censentur, Accurate sunt posita*, Venetiis, Apud NICOLAUM PEZZANA MDCCXLVIII, 238 (Jedan se primjerak knjige čuva u knjižnici župnoga ureda u Motovunu. Za tu informaciju zahvaljujem kolegici Branki Poropat, djelatnici Biskupijskoga arhiva u Poreču.).

39 O tome vidjeti u literaturi koju navodim u ovom radu.

40 Radi se o Matičnoj knjizi krštenih 1483. – 1693. Upisi do oko 1608. su prijepisi iz knjige koja nije sačuvana. Iz jednoga papirića nalijepljenoga na knjigu vidljivo je da se ova MK vodila od 1400. godine.

41 Zainteresiranoga čitatelja upućujem na sljedeće radove: Nataša Bajić-Žarko, „Splitski antroponimi krajem XVI. do 30-ih godina XVII. stoljeća“, *Čakavska rič*, 1, 1986., 23-122; Ivo Ficović, „Zbirka matičnih knjiga Historijskog arhiva u Dubrovniku“, *Arhivski vjesnik*, XXV, 1982., 7-35; Jakov Jelinčić, „Matične župne knjige govore o nama“, *Postira – Spomenica u povodu 400. obljetnice osnutka župe*, Postira 1981., 107-136; isti, „Matične knjige Buzeta, važan izvor za proučavanje buzetske povijesti“, *Buzetski zbornik*, 9, 1985., 105-119; Dražen Vlahov, „Matične knjige u Povijesnom arhivu u Pazinu“, *Vjesnik istarskog arhiva*, 2-3, 1994., 277-309.

Starije su se matice vodile narativno, a neki su župnici vodili matice u obliku ABC registra. Za starije razdoblje takve se knjige češće vode prema abecednom redu imena krštenika, odnosno umrloga.

Na temelju Patenta cara Josipa II. od 20. veljače 1784., u austrijskom se dijelu Istre knjige počinju voditi po rubrikama. U mletačkom dijelu Istre knjige se vode narativno do 1815., a u nekim župama do 1820. godine.⁴²

Matične knjige župe Višnjan

Sačuvane su brojne matične knjige višnjanske župe. Najstarija sačuvana matica krštenih počinje 1675., vjenčanih 1815., a umrlih 1748. godine. Iz toga je vidljivo da su najstarije matice zagubljene, ali i da kroz više stoljeća možemo pratiti demografsko kretanje ove župe.

Sačuvane su sljedeće knjige:

Matične knjige krštenih/rođenih

Matična knjiga krštenih	1675. – 1734. – ŽU ⁴³ Višnjan
Isto	1815. – 1837. – ŽU Višnjan
Isto	1837. – 1865. – ŽU Višnjan
Isto	1865. – 1904. – DAPA ⁴⁴
Isto	1905. – 1949. – MU ⁴⁵ Poreč
Isto	1949. – 1976. – ŽU Višnjan
Državne matice rođenih	1924. – 1949. – MU Poreč – 23 knjige
Kazalo rođenih	1949. – 1960. – MU Poreč

Matične knjige vjenčanih

Matična knjiga vjenčanih	1815. – 1875. – ŽU Višnjan
Isto	1875. – 1913. – MU Poreč
Isto	1915. – 1949. – MU Poreč
Isto	1949. – 1978. – ŽU Višnjan
Državne matice vjenčanih	1924. – 1949. – MU Poreč – 22 knjige
Kazalo vjenčanih	1949. – 1960. – MU Poreč

42 O tome vidjeti u mojim prijašnjim radovima u *Zbornicima općine Lupoglav*.

43 ŽU – Župni ured.

44 DAPA – Državni arhiv u Pazinu.

45 MU – Matični ured.

Matične knjige umrlih

Matična knjiga umrlih	1748. – 1815. – ŽU Višnjan
Isto	1815. – 1873. – ŽU Višnjan
Isto	1873. – 1910. – MU Poreč
Isto	1910. – 1949. – MU Poreč
Isto	1949. – 1977. – ŽU Višnjan
Državne matice umrlih	1924. – 1944. – MU Poreč – 21 knjiga
Kazalo umrlih	1947. – 1950. – MU Poreč
Isto	1951. – 1960. – MU Poreč

Knjige stanja duša

Knjiga stanja duša	XVIII. i XIX. st. – ŽU Višnjan
Isto	XIX. i XX. st. – ŽU Višnjan
Isto	XIX. i XX. st. – ŽU Višnjan

Važnost matičnih knjiga za proučavanje lokalne povijesti

Matične su knjige nezaobilazan izvor za proučavanje povijesti malih sredina. Može se reći da su one „osobna iskaznica“ pojedinoga mjesta, odnosno župe. U njima nalazimo podatke o imenima, prezimenima, socijalnom statusu pojedinaca...

Matične knjige krštenih ujedno su i knjige rođenih (premda se u njih upisuju samo krštena djeca, rijetko i djeca koja su umrla pri rođenju, bez krštenja) te nam govore koliko je djece rođeno u pojedinoj obitelji, a onda i ukupno po godinama u jednoj župi. Govore nam također o učestalosti rađanja kod pojedinoga bračnog para. Zanimljiv je i način izbora imena novorođenčetu: u vrijeme nastanka starijih matičnih knjiga izbor imena bio je dosta uzak (uglavnom prema imenima svetaca i to dosta često prema imenu onoga sveca/svetice čiji je blagdan padao u dan ili oko dana rođenja djeteta), dok se dio imenâ nadijevao prema imenu djeda/bake, odnosno oca/majke). Govore nam o kumovima, a time i o društvenom statusu bračnoga para čije se dijete krsti jer su najčešće viđeniji ljudi kumovali djeci viđenijih obitelji.

Matične knjige vjenčanih govore o godinama starosti mladića i djevojaka u kojima oni ulaze u brak, o razlikama u godinama starosti među zaručnicima, koliko udovaca odnosno udovica ulazi u novi brak, odakle dolaze zaručnici i zaručnice, o svjedocima na vjenčanju te odakle oni dolaze,

tj. o povezanosti raznih župa, odnosno o otvorenosti ili zatvorenosti pojedinih župa odnosno mjesta. Ovdje treba naglasiti da se tada, kao i u današnje vrijeme, u crkvenoj terminologiji pojam kum/kuma rabi samo za krštenje i krizmu, dok se za vjenčanje rabi naziv svjedok. Za kuma na krštenju i krizmi latinski je izraz *compater* i *comater*, na talijanskom *compare* i *comare* (odnosno *padrino* i *madrina*), što bi se na hrvatski jezik moglo prevesti kao suotac i sumajka. Za svjedoka na vjenčanju rabi se latinski izraz *testis*, tj. svjedok.⁴⁶

Matične knjige umrlih bogat su izvor za saznanja o bolestima, epidemijama, trajanju ljudskoga vijeka, nesrećama, ubojstvima i samoubojstvima itd.

Matične knjige su, osim zbog tih podataka, zanimljive i stoga što se u njima često mogu pronaći i drugi zanimljivi podaci o životu župe i raznim događajima. Ne imajući, zbog skupoće papira, drugih knjiga, župnici su u njih upisivali i neke događaje poput gradnje crkve, gradnje zvonika, udara groma u zvonik, velike suše, vrlo hladne zime i sl.

U višnjanskim maticama, na razini sadašnjih saznanja, takvih podataka nemamo. Ipak navodim tri zanimljiva upisa.

U matičnoj knjizi umrlih 1748. – 1815. nailazimo na zabilješku župnika Blaža Levaka da su mu pristupili župljani i zamolili ga da učine zavjet jedne godišnje procesije s Presvetim, kao molbu da se u njihovoj župi više ne ponovi epidemija kakva je bila 1792., kada je umrlo 29 osoba od zarazne bolesti (gnjila bolest – *mal putrido*). Zavjet je odobren za vrijeme sve dok se procesija bude obavljala dostojanstveno (s pobožnošću).

U matici umrlih 1815. – 1873. nalazimo posljednji upis ukopa na starom groblju (*Ultimus qui sepultus fuit in antiquo coemeterio parochiali Visignani*). Radilo se o Kviriku, starom svega tri dana, izvanbračnom sinu neke Margarite koja tvrdi da je rodom iz Senjaka, župa Sovinjak, koji je umro zbog problema s probavom (*Quiricus illegitimus Margaritae cujusdam, ut ipsa asseruit, de Segnach paroecia Sovignaco* [meconius, *dierum* 3, 8. 1. 1821., str. 13]). Ondje nalazimo i prvi upis ukopa na novom groblju (*Prima in novo coemeterio pure Visignani*): umrla je Ivana Dekleva, kći Petra, jednako stara kao i Kvirik, iz istoga uzroka (*Decleva Joanna filia Petri* [dierum 3, 7. 2. 1821., meconius, str. 13]).

⁴⁶ Uostalom, u crkvenom smislu, svjedok, nakon obavljenoga čina vjenčanja, nema nikakvih obveza prema novom bračnom paru. On je samo dužan, bude li potrebno radi eventualnoga postupka poništenja crkvenoga braka ili svjedočenja da je on zaista sklopljen (npr. u slučaju uništenja matične knjige i sl.), svjedočiti o samoj činjenici sklopljenoga braka pred crkvenim službenikom, dok su kumovi i kume dužni pomagati roditeljima u kršćanskom odgoju djeteta, a u slučaju da dijete ostane bez roditelja, po mogućnosti i materijalno pomagati.

Ako su sve tri matične knjige sačuvane za određeno razdoblje, lako možemo usporediti broj rođenih, vjenčanih i umrlih za to razdoblje.

Treba reći da je u prijašnjim vremenima, mada je smrtnost bila dosta visoka – u nekim godinama i previsoka, posebno kod novorođenčadi i u prvim godinama života djece – u pravilu, svake godine prevaga išla u korist broja rođenih, što pokazuje i ova tablica, sačinjena na temelju matične knjige umrlih 1815. – 1873., krštenih 1815. – 1865. i dijela knjige krštenih od 1865. do 1873. te vjenčanih 1815. – 1875. višnjanske župe.

Godina	Kršteni	Vjenčani	Umrli
1815.	25 ⁴⁷	5 ⁴⁸	49 ⁴⁹
1816.	38	9	15
1817.	34	4	43
1818.	18	7	33
1819.	58	7	38
1820.	26	9	24
1821.	36	9	36
1822.	52	5	21
1823.	41	4	27
1824.	60	6	23
1825.	36	10	20
1826.	44	11	16
1827.	36	9	29
1828.	34	5	20
1829.	36	4	21
1830.	19	7	9
1831.	36	3	38
1832.	32	13	13
1833.	49	12	20
1834.	34	8	25
1835.	40	9	35
1836.	44	8	20
1837.	34	12	29
1838.	40	9	31
1839.	38	6	32
1840.	38	7	20
1841.	48	7	28

47 Prvih 18 upisa nalazi se u MKK 1749. – 1815., a ostalih 7 u MKK 1815. – 1837., 1837. – 1865. i 1865. – 1904.

48 Od 4. 10. 1815.

49 Prva 3 upisa nalaze se u MKU 1748. – 1815., a ostali u MKU 1873. – 1910.

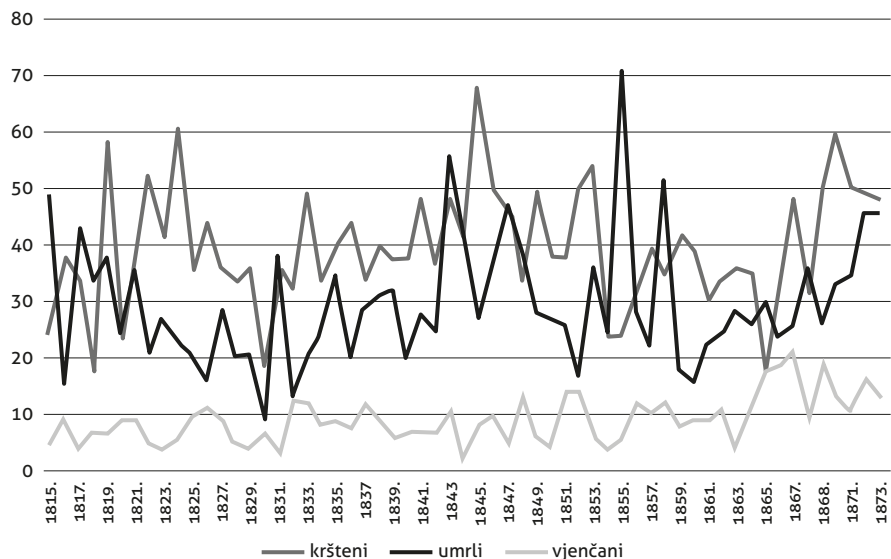
1842.	37	7	25
1843.	48	11	55
1844.	41	3	41
1845.	68	8	27
1846.	50	10	35
1847.	46	5	47
1848.	34	13	40
1849.	49	6	28
1850.	38	4	27
1851.	38	14	26
1852.	50	14	17
1853.	54	6	36
1854.	24	4	25
1855.	24	6	70
1856.	30	12	28
1857.	39	11	22
1858.	35	12	51
1859.	42	8	18
1860.	39	9	16
1861.	30	9	23
1862.	34	11	25
1863.	36	4	28
1864.	35	12	26
1865.	18	18	30
1866.	35	19	24
1867.	48	21	26
1868.	32	10	36
1869.	49	19	26
1870.	59	13	33
1871.	50	11	35
1872.	49	16	46
1873.	48	13	46 ⁵⁰
Ukupno	2336	543	1753
Prosječno godišnje	39,59	9,20	29,71

Tablica 1. Usporedna tablica krštenih, vjenčanih i umrlih od 1815. do 1873.

U promatranome je razdoblju (59 godina) broj umrlih samo u 12 slučajeva premašio broj krštenih (Tablica 1). Rođenja (krštenja) i smrtni slučajevi u velikoj su međusobnoj korelaciji jer se nakon

50 U ovoj je knjizi do uključivo 21. 3. 1873. 15 upisa, a u novoj je knjizi sve ponovljeno i dodani su ostali upisi do 22. 12.

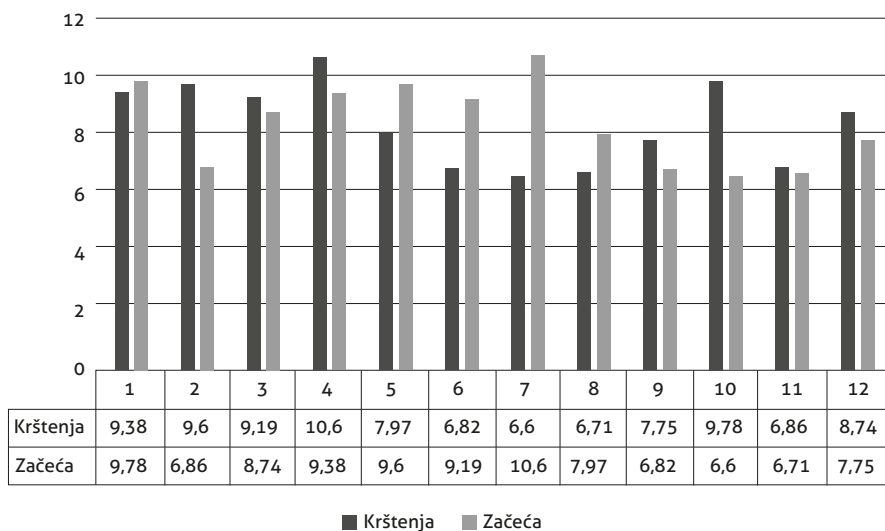
godina izraženije smrtnosti pokušavalo nadoknaditi gubitke pa je broj rođenja bio veći.

Grafikon 1. Kretanje broja krštenja, vjenčanja i umrlih (1815. – 1873.)

Godina	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ukupno
1865.	0	0	0	0	0	0	3	1	1	5	2	2	14
1866.	5	1	4	3	5	2	5	1	3	3	2	1	35
1867.	6	4	3	1	3	8	0	5	5	6	4	2	47
1868.	1	0	4	3	4	2	5	2	1	2	4	3	31
1869.	3	4	2	6	7	2	5	4	4	3	5	5	50
1870.	11	4	7	2	5	1	3	5	4	4	7	6	59
1871.	3	2	4	4	5	5	4	3	3	12	0	5	50
1872.	7	3	6	6	2	1	5	3	5	7	3	1	49
1873.	6	5	7	7	7	0	2	1	2	5	3	3	48
1874.	1	6	5	3	3	4	5	1	4	5	5	4	46
1875.	9	6	12	2	3	4	3	4	8	9	2	4	66
1876.	6	3	8	2	3	1	10	1	4	3	4	4	49
1877.	6	9	5	8	3	6	3	5	6	4	3	5	63
1878.	5	3	5	11	3	4	6	3	6	2	2	5	55
1879.	5	7	10	6	4	3	4	6	3	9	1	4	62
1880.	4	4	4	4	3	2	1	4	2	5	1	3	37
1881.	3	11	3	6	4	6	9	3	6	13	3	5	72
1882.	4	7	8	5	2	2	4	7	3	5	1	6	54
1883.	12	6	4	3	4	10	6	4	4	5	8	6	72
1884.	6	4	6	8	4	5	0	4	8	2	2	10	59
1885.	6	6	3	9	8	5	7	4	9	6	6	3	72
1886.	2	6	9	18	3	2	0	4	5	7	4	7	67

1887.	5	4	4	10	7	4	2	7	5	5	6	5	64
1888.	7	4	3	10	1	9	3	4	6	12	5	7	71
1889.	6	4	8	14	4	8	1	4	5	8	4	3	69
1890.	3	6	10	7	8	5	8	4	6	9	7	7	80
1891.	6	10	8	2 ⁵¹	11	7	1	2	9	4	3	14	77
1892.	8	17	5	10	9	4	7	6	2	7	5	11	91
1893.	7	8	15	17	10	7	5	4	12	7	9	8	109
1894.	8	8	10	12	8	7	7	5	3	7	5	6	86
1895.	16	8	6	8	9	8	4	4	6	8	8	13	98
1896.	10	10	8	9	8	5	2	7	2	4	11	4	80
1897.	11	13	10	8	13	2	6	7	4	5	7	6	92
1898.	11	8	4	9	5	5	3	8	5	6	4	5	73
1899.	5	12	5	5	6	4	6	9	9	13	4	8	86
1900.	8	4	6	7	7	11	4	6	8	5	8	14	88
1901.	8	14	5	13	6	5	8	6	4	4	7	3	83
1902.	6	12	12	11	8	10	8	5	11	13	8	10	114
1903.	9	8	5	9	8	3	5	9	9	11	6	9	91
1904.	8	8	5	8	2	5	8	9	7	14	6	9	89
Ukupno	253	259	248	286	215	184	178	181	209	264	185	236	2698
%	9,38	9,60	9,19	10,60	7,97	6,82	6,60	6,71	7,75	9,78	6,86	8,74	100%

Tablica 2. Kršteni (rođeni) u Višnjaju od 1865. do 1904.⁵²

Grafikon 2. Krštenja i začea po mjesecima (1865. – 1904.)

51 Radi se o dvoje djece bračnoga para Ferdinanda Prodana i Sofije Sikulović. Prvi sin (Ivan) rođen je 27. 8. 1885., a drugi (Erminije) 25. 1. 1888. Ona je bila pravoslavne vjeroispovijesti. Budući da su u Knjizi upisani u ožujku pod redovitim rednim brojevima, ovdje ih pribrajam. Oba su djeteta krštena u pravoslavnim crkvama (drugo u Konstantinopolu).

52 Prvi upis za 1865. godinu je od 20. 7.

Na sezonalnost začeca unutar određene godine utjecali su različiti čimbenici, kao npr. datum početka došašća, a posebno kraja korizme, klimatski uvjeti, obavljanje teških poljoprivrednih radova i sl.⁵³

Upada u oči da je broj rođenih osjetno pao od 1853. (54; iduće godine 24) te da je taj broj dosegnut i premašen istom 1870. (59), u vremenu kada praktički počinje rasti broj rođenih u jednoj godini.

Izvanbračna djeca

Od 1865. do 1904. rođeno je ukupno 50 izvanbračne djece (21 muško i 29 ženske djece). Unutar toga broja nalazimo dva para blizanaca i to oba 1903. godine. U jednom i drugom slučaju rođeni su dječak i djevojčica.

U tršćanski Orfanotrofij (Sirotište) odneseno je (*exportati in orfanotrofio*⁵⁴ *Tergesti*) dvoje djece.

Vjenčanjem je pozakonjen (*legitimati per subsequens matrimonium*) manji broj djece.

Vjenčanja

Kao i drugdje, i u Višnjani se najveći broj vjenčanja sklapao u studenom i veljači. Naime, u studenom su vjenčanja najčešća jer slijedi došašće (advent), kada su vjenčanja, osim u iznimnim slučajevima (npr. teška/smrtonosna bolest jednoga od zaručnika ili eventualna trudnoća, što se događalo vrlo rijetko), zabranjena te u veljači i ožujku jer slijedi korizma, u kojoj također nema vjenčanja pa su se ona obavljala u prethodećim mjesecima.⁵⁵ Osim zbog nadolazećega došašća, jedanaesti je mjesec važan i zato što je tada u kući bilo najviše hrane.⁵⁶

Zanimljivo je, npr., da je u veljači 1881., kada je korizma započela 2. ožujka, a Uskrs bio 17. travnja, bilo apsolutno najviše vjenčanja u jednom mjesecu u razdoblju od 1875. do 1913., koje obuhvaća ova knjiga, čak tri-naest. Najmanji je broj vjenčanih u prosincu, što je i normalno jer se vjenčanja najkasnije mogu sklapati do prve nedjelje došašća te nakon Božića do Nove godine.

53 Vidi: Danijela Doblanić, *Žrvanj života. Stanovništvo Savičente od početka 17. do početka 19. stoljeća*, Zagreb 2017., 47-48.

54 Umjesto *Orfanotrofio* trebalo bi stajati *Orfanotrofium*.

55 S tim u vezi treba znati da došašće traje najviše 28 dana (od 26. studenoga do 24. prosinca), a najmanje 22 dana (od 3. do 24. prosinca), korizma traje 46 dana, s time što je Uskrs najranije 22. ožujka, a najkasnije 25. travnja.

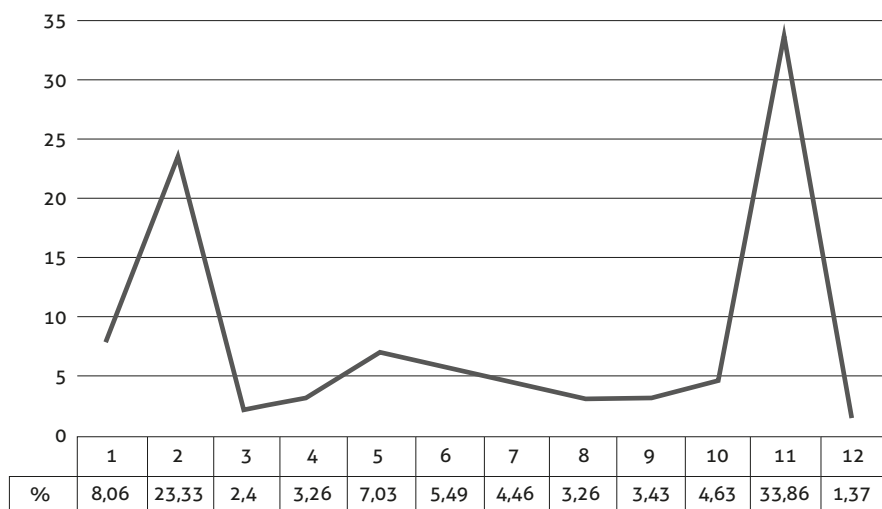
56 Vidi: Doblanić, *Žrvanj života*, 84.

S obzirom na to da se u ovom radu više bavim knjigama umrlih, ne navodim podatke o tome odakle dolaze zaručnici odnosno zaručnice, ako nisu iz samoga Višnjana, odnosno s područja župe. Također nisam obradio podatke o starosti zaručnika/zaručnica, razlici u godinama te o udovcima/udovicama.

Godina	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ukupno
1875.	1	2	0	0	2	0	0	2	0	0	4	0	11
1876.	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	5	0	8
1877.	0	3	1	0	0	3	1	0	0	4	3	0	15
1878.	0	3	1	0	0	3	1	0	0	4	3	0	15
1879.	0	3	0	0	1	0	0	2	0	0	2	0	8
1880.	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	4	0	7
1881.	0	13	0	0	2	0	1	0	0	0	3	0	19
1882.	1	4	0	0	1	0	1	0	0	0	6	0	13
1883.	4	0	0	0	0	0	3	0	2	0	2	0	11
1884.	0	4	0	0	0	1	1	0	0	0	6	0	12
1885.	0	1	0	0	1	1	2	0	0	0	9	0	14
1886.	0	2	2	0	1	2	1	0	0	0	6	0	14
1887.	1	2	0	0	0	1	0	1	0	0	5	0	10
1888.	0	3	2	0	0	2	0	0	0	0	5	0	12
1889.	0	3	2	0	0	2	0	0	0	0	5	0	12
1890.	1	2	0	0	1	1	3	0	0	0	4	0	12
1891.	2	3	0	1	2	0	0	2	1	1	6	0	18
1892.	0	3	0	0	0	1	1	1	1	0	10	0	17
1893.	2	6	0	1	0	2	0	1	0	0	5	0	17
1894.	2	1	0	2	2	0	0	1	0	0	4	1	13
1895.	1	2	0	0	2	1	0	1	1	1	10	0	19
1896.	1	7	0	0	1	0	1	2	0	1	3	0	16
1897.	1	6	0	1	1	1	0	0	0	1	6	2	19
1898.	0	7	0	1	1	1	2	0	0	1	5	0	18
1899.	4	4	0	2	1	1	1	0	0	1	4	1	19
1900.	1	6	1	0	2	1	0	0	1	1	7	0	20
1901.	0	2	1	2	0	1	0	1	0	0	5	0	12
1902.	2	7	0	1	3	0	1	1	2	0	2	0	19
1903.	1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	8	0	12
1904.	0	5	1	0	2	0	0	0	0	2	7	0	17
1905.	3	1	1	0	0	0	0	0	2	1	2	3	13
1906.	0	3	0	0	1	1	0	0	2	1	5	0	13
1907.	3	5	0	3	0	1	2	0	2	0	7	0	23
1908.	1	8	1	0	3	1	0	0	0	1	3	1	19

1909.	5	3	0	0	0	0	0	1	2	1	3	0	15
1910.	2	0	1	2	1	3	0	0	1	2	8	0	20
1911.	2	6	0	0	4	0	1	1	0	0	3	0	17
1912.	0	4	0	1	2	0	1	0	1	1	6	0	16
1913.	3	1	0	2	3	0	1	1	2	2	3	0	18
Ukupno	47	136	14	19	41	32	26	19	20	27	194	8	583
%	8,06	23,33	2,40	3,26	7,03	5,49	4,46	3,26	3,43	4,63	33,28	1,37	100

Tablica 3. Vjenčani u župi Višnjan 1875. – 1913.

Grafikon 3. Raspored vjenčanja tijekom godine (1875. – 1913.)

Umrli

Broj je umrlih u nekim godinama visok. U 1817., poznatoj godini u kojoj je harala glad, umrle su čak 43 osobe. Zanimljivo je napomenuti da glad (*fames, fame confectus, fame confecta*) kao dijagnozu nalazimo u samo deset slučajeva od 11. 4. do 1. 8. (22 god., 44, 40, 2, 50, 63, 12, 37 god. te 7 mj. i 6 mj.), što upućuje na zaključak da u svim slučajevima smrti od gladi župnik nije naveo uzrok ili da je dio umrlih osoba podlegao nekoj drugoj bolesti koja je bila smrtonosna zbog iscrpljenosti glađu.⁵⁷ Taj će broj biti premašen 1843. (55), a bit će visok i 1844. (41). Visok mortalitet bilježimo također u godinama 1847. (47), 1848. (40), 1858. (51) i 1872. (46). Najveći broj osoba (70) umro je

⁵⁷ Poletti navodi da je naden kameni natpis o velikoj gladi u Višnjanu, kao i na cijeloj kugli zemaljskoj, koju je uzrokovala erupcija vulkana Tambora u Indoneziji 1815. izazvavši oštru i dugu zimu. Poletti i dr., *Višnjan i Višnjanština*, 46.

1855., kada je harala kolera, od koje je umrlo 36 osoba, a vjerojatno je još koji smrtni slučaj bio povezan s tom bolešću.

U MKU 1815. – 1873. nailazimo na upis smrti 16-godišnje Ane Marije (*Anna Maria*), kćeri Giovannija Battiste Delfabra, koja je od kolere umrla u Taru 14. 10. 1866. i bila ondje pokopana.

Godina	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ukupno
1873.	4	4	8	5	5	4	3 ⁵⁸	4	2	3	1	4	47
1874.	0	1	8	5	1	1	0	3	3	9	8	2	41
1875.	6	7	1	0	0	2	0	0	1	4	1	2	24
1876.	2	3	0	7	1	3	5	1	3	3	1	1	30
1877.	0	4	5	1	1	2	2	6	6	4	1	4	36
1878.	3	3	8	2	3	1	1	7	10	3	3	4	48
1879.	1	2	6	3	1	3	1	2	4	5	2	2	32
1880.	2	1	3	5	1	0	0	2	2	3	2	1	22
1881.	0	4	5	0	0	0	3	1	1	3	8 ⁵⁹	2	27
1882.	7	1	6	2	2	2	2	5	5	1	2	0	35
1883.	5	6	9	3 ⁶⁰	5	2	1	9	10	5	9	3	67
1884.	2	2	4 ⁶¹	3	0	1	6	3	5	4	6	2	38
1885.	0	5	3	0	2	0	3	3	5	3	3	1	28
1886.	0	2	1	3	5	3	1	0	7	3	8	2	35
1887.	10 ⁶²	9	3	4	0	1	1	2	1	3	3	3 ⁶³	40
1888.	2 ⁶⁴	2	2 ⁶⁵	2	5	3	2	4	2	6	1	3	34
1889.	4	2	7	4	0	4	2	4	4	4	3	2	40
1890.	5	9	5	4	1	1	4	12	11	13	1	2	68
1891.	3	2	5	8	5	1	1	1	4	4	2	5	41
1892.	7	7	6	5	4	2	1	5	6	3	2	6	54
1893.	5	2	5	5	5	2	0	3	4	6	5	10	52
1894.	10	5	7	4	3	3	3	7	6 ⁶⁶	5	9	11	73
1895.	6	3	3	2	4	5	4	6	4	5	2	8	52
1896.	6	10	1	5 ⁶⁷	5	4	0	1	2	4	1	10	49
1897.	1	3	3	4	2	2	5	5	2	1	3	7	38
1898.	7	4	2	1	3	2	7	2	2	1	1	2	34

58 Upis za 14. 7. 1873. nalazi se između r. br. 13 i 14 za god. 1874.

59 Jedan se upis nalazi pod r. br. 3 u 1882. godini.

60 Jedan upis nalazi se pod r. br. 64 u 1883. godini. R. br. 19 je ponovljen (napisan dva puta).

61 R. br. 7 ponovljen.

62 R. br. 3 ponovljen.

63 Upis za 15. 12. 1887. nalazi se nakon upisa za 2. 1. 1888., a označen je kao r. br. 1 za 1887.

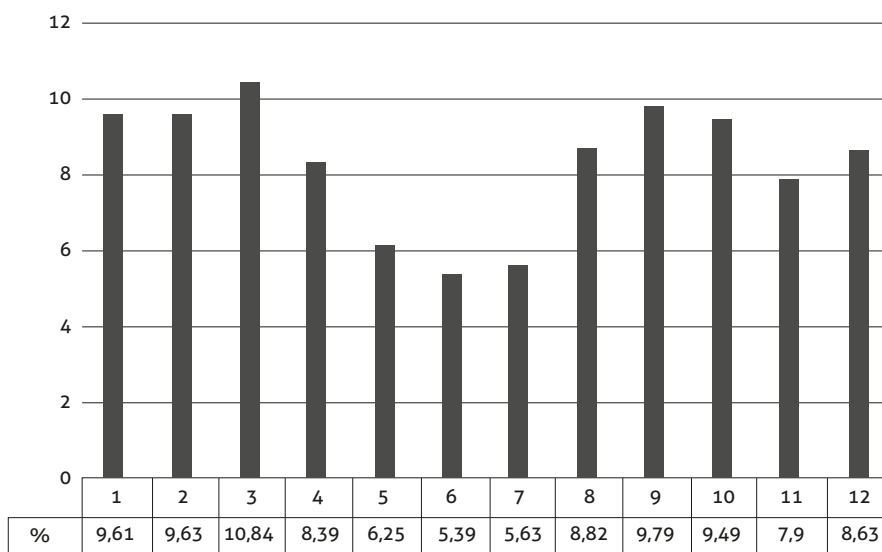
64 Upis za 2. 1. 1888. nalazi se na kraju 1887. i nosi r. br. 39 za 1887., što je netočno.

65 R. br. 5 ponovljen.

66 R. br. 47 je ponovljen.

67 Preskočen r. br. 17.

1899.	2	3	4	1	2	3	1	5	4	7	3	2	37
1900.	9	3	4	7	4	3	2	3	3	4	9	10	61
1901.	13 ⁶⁸	4	7	4	2	2	2	3	2	3	0	3	45
1902.	2	2	7	4	4	1	3	1	2	8	2	4	40
1903.	6	1	6 ⁶⁹	7	6	5	6	7	11	3	5	2	65
1904.	4	4	5	4	4	2	3	8	2	6	5	2	49
1905.	6	11	2	4	2	4	1	2	6	3	2	5	48
1906.	1	1	4	5	4	2	5	7	8	2	4	6	49
1907.	5	3	4	3	0	2	5	4	2	2	7	2	39
1908.	2	8	6	5	3	5	2	3	7	5	2	3	51
1909.	4	10	4	2	5	1	2	2	1	4	2	3	40
1910.	4	4	2	4	2	4	2	1 ⁷⁰	0	0	0	0	23
Ukupno	156	157	171	137	102	88	92	144	160	155	129	141	1632
%	9,61	9,62	10,48	8,39	6,25	5,39	5,63	8,82	9,79	9,49	7,90	8,63	100

Tablica 4. Umrli u župi Višnjani od 1873. do 1910.⁷¹

Grafikon 4. Godišnji raspored smrtnih slučajeva (1873. – 1910.)

Na visinu smrtnosti utjecali su sigurno higijenski, ali i klimatski uvjeti. Najveći broj umrlih nalazimo u prvim trima mjesecima, posebno u ožujku (na prijelazu iz zime u proljeće). U odnosu na prva tri mjeseca nešto je manji

68 Preskočen r. br. 17.

69 Prvi upis iz siječnja 1901. ima redni broj 61. Prebacio sam ga u 1901. godinu.

70 Upis koji nosi nadnevak 17. 3. 1903. nalazi se između r. br. 34 i 36, 15. i 22. 7. S obzirom na to da se nalazi između 15. i 22., nije nemoguće da je broj 3 napisan pogreškom; ostavio sam ga u srpnju.

71 Posljednji upis za 1910. je 8. 8.

broj umrlih u posljednjim mjesecima godine, dok je najmanji broj u lipnju i srpnju. Najveći skok bilježimo u kolovozu u odnosu na srpanj.⁷²

Bolesti⁷³

Iz naznake je bolesti vidljivo da se župnik najčešće savjetovao s liječnikom o nazivu bolesti od koje je bolesnik umro. Treba, naime, znati da je tek 1863. tiskano *Kazalo naziva bolesti (...)* za uporabu župnicima pri upisivanju podataka u matične knjige. Župnik je morao u matične knjige upisati i zanimanje osobe. Navedeno je *Kazalo* stoga, osim naziva bolesti, sadržavalo status osoba, umijeća i obrta/zanimanja.⁷⁴ Najprije donosi nazive bolesti na talijanskom i latinskom,⁷⁵ a zatim na njemačkom (goticom) i latinskom.⁷⁶ Slijedi popis zanimanja na njemačkom i latinskom⁷⁷ te na talijanskom i latinskom⁷⁸.

a. Nezarazne bolesti

Ako se radilo o maloj djeci, obično se kao bolest, odnosno uzrok smrti, navodi prirodna slabost (*debilitas congenita*) ili dječja slabost (*marasmus infantilis*, odnosno *debilitas infantilis*). Za vremenšne ljude, a ponekad i one od šezdesetak godina, ako liječnik nije naveo eventualnu bolest, navodi se *marasmus senile*, tj. starački marazam,⁷⁹ odnosno staračka oronulost. Zatim se navode bronhitis (*bronchitis*), apopleksija (*apoplexia*), grčevi (*convulsiones*), upala plućne maramice (*pleuritis*), gangrena (*cancrena*), aneurizma (*aneurisma*), crijevni katar (*catarrhus intestinalis*), neoplazma abdomena (*neoplasma abdominis*), akutna upala trbušne opne (*peritonitis acuta*), kronična upala trbušne opne (*peritonitis cronica*), upala bubrega (*nephritis*), ciroza jetre (*cirho-*

72 O sezonskom kretanju smrtnosti općenito te posebno u nekim istarskim župama (Kaštel, Pula, Vrsar, Poreč, Novigrad) vidi: Dobljanović, *Žrvanj života*, 96-97.

73 Prigodom pripreme ovoga rada zabilježio sam bolesti i uzroke smrti pa ih ovdje iznosim.

74 *Index denominationum morborum, diversarum conditionum et personarum, artium atque opificiorum ad usum inscriptionis in libros parochiales*, Tergesti 1863.

75 Npr. *Bronchite – bronchitis*, isto, 1-5.

76 Isto, 5-10.

77 Isto, 11-24.

78 Isto, 24-34.

79 Riječ marazam dolazi od grčke riječi *marasmos* (nestajanje, venjenje, gubljenje), a senilni marazam (lat. *marasmus senilis*) znači gubljenje snage i svježine zbog starosti, staračku nemoć. Šime Anić – Nikola Klaić – Želimir Domović, *Rječnik stranih riječi. Tuđice, posudbenice, izrazi, kratice i fraze*, Zagreb 1999., 853. Treba reći da i u *Medicinskoj enciklopediji* (sv. IV, Komb – Nju, Zagreb 1969., 415) stoji „senilis“, dok u MKU stoji pridjev *senile*, što znači da je imenicu *marasmus* župnik, odnosno (vjerojatnije) liječnik koji je dao dijagnozu, smatrao imenicom srednjega roda.

sis hepatitis), leukemija (*leukaemia*⁸⁰), srčana mana (*vitium cordis*), *tetanus*, razne vrste raka (*cancer*) i dr.

b. Zarazne bolesti

Najčešće su zarazne bolesti tzv. *male putrido* („gnjila bolest“), *male maligno* („pogubna bolest“), dizenterija, variola i razne *febris*. Tim se bolestima može pridodati i *mal di petto* (grudobolja). Ponekad to može biti i tuberkuloza, premda se za nju rabi izraz *tisi*. Da se uz izraz *mal di petto* veže zarazna bolest vidljivo je iz činjenice da se pojavljuje u epidemijском obliku i da se bolest, kao uzrok smrti, pojavljuje od jednoga do nekoliko, najviše dvadesetak dana. Kod djece su zarazne bolesti difterija, angina, kašalj, šarlah i dr.⁸¹

Febris: 1816. (3 slučaja), 1825. (1), 1833. (1), 1857. (1), 1858. (1), 1859. (1), 1861.

(2), 1873. (2), 1888. (2), 1889. (1), 1891. (1);

febris consuntiva: 1852. (1), 1853. (1);

febris gastrica: 1846. (1);

febris inflamatoria: 1825. (1), 1830. (1), 1839. (1), 1841. (2), 1843. (1), 1844.

(2), 1847. (1);

febris lethalis: 1826. (1);

febris maligna: 1866. (1), 1870. (1), 1871. (1), 1872. (1), 1873. (2);

febris nervosa: 1873. (2);

febris pernitiosa: 1817. (3), 1818. (7), 1819. (11), 1820. (5), 1821. (5), 1823. (3),

1831.(2), 1833. (1), 1835. (1), 1837. (3), 1838. (5), 1839. (3), 1841. (2), 1842.

(1), 1843. (7), 1844. (6), 1845. (5), 1846. (4), 1847. (12), 1848. (8), 1849. (3),

1850. (1), 1854. (2), 1856. (1), 1857. (2), 1858. (2), 1859. (1), 1860. (1), 1862.

(6), 1863. (7), 1872. (2), 1873. (1), 1902. (1⁸²);

febris puerperalis: 1888. (1);

febris putrida: 1863. (1), 1864 (2), 1865. (1);

febris putrida recidiva: 1827. (1);

febris quotidiana: 1824. (1);

⁸⁰ Tako napisano.

⁸¹ Kada sam se bio odlučio na pisanje ovoga rada namjeravao sam obraditi samo one zarazne bolesti koje su u kratko vrijeme uzele više života te dijagnoze u kojima se nalazi izraz *febris* odnosno *febbre*. Ta riječ znači ognjica, groznica, ali često označava zaraznu bolest. Na kraju sam ipak odlučio navesti i one slučajeve koji se nisu pojavljivali u epidemijском obliku, s time što nisam imao prigodu ponovno ići u župni ured, pa podaci nisu, u nekim slučajevima, potpuni. Navodim razne vrste *febris*, ne prevodeći razne nazive raznih bolesti s njome u vezi, a medicinski stručnjaci lako će ih prepoznati.

⁸² Dodano: *ex malaria*.

febris typhoidea (tiphoidica, typhosa): 1872. (1), 29. 10. – 5. 11. 1874. (4), 1875. (29), 1884. (1), 1888. (2);

febris verminosa: 1849. (1), 1850. (1), 1851. (2), 1854. (1), 1855. (1), 1872. (1).

Angina, difterijska angina (*angina, angina difterica, angina difterite, angina diphteritis*), 1825. (1), 1855. (1), 1859. (1), 1863. (1), 1870. (2), 1871. (1), 1872. (4), 18. 12. 1875. – 8. 2. 1876. (4), 1886. (2), 1888. (1), 1890. (5), 1891. (1), 1894. (3);

angina difterite tonsilare: 1873. (1).

Crne boginje, velike boginje (*variolae*): 10. 3. – 28. 7. 1835. (14).

Crvi (*verminatio*): 1815. (3), 1816. (4), 1817. (6), 1818. (9), 1821. (4), 1823. (4), 1824. (7), 1825. (3), 1826. (2), 1827. (2), 1829. (3), 1831. (4), 1833. (1), 1838. (2), 1839. (3), 1841. (2), 1842. (2), 1843. (1), 1845. (1), 1846. (2), 1847. (3), 1848. (7), 1849. (1), 1850. (1), 1853. (3), 1855. (1), 1857. (1), 1858. (6), 1859. (2), 1864. (2), 1865. (2), 1866. (1), 1867. (1), 1871. (2), 1872. (2), 1873. (1).
Pojavljuje se i uz *febris*.

Difterija (*difteritis*): 7. 5. – 12. 8. 1892. (5), 8. – 23. 12. 1894. (4), 1895. (5), 1900. (2) (vidi i krup).

Dizenterija (*disenteria*): 4. 9. – 8. 11. 1821. (8), 22. 8. – 2. 12. 1822. (7), 1824. (1), 1825. (1), 1830. (1), 1833. (1), 1838. (1), 1840. (2), 1841. (1), 1843. (8), 1844. (1), 1848. (2), 1852. (1), 1855. (1), 1856. (7), 1859. (1), 1860. (3), 1864. (2), 1865. (1), 1866. (2), 1867. (1), 1871. (1), 1873. (2), 1877. (5), 1878. (13), 1883. (1), 1885. (2), 1892. (1), 1906. (1).

Gnjila bolest (*putridum malum, putridus morbus, putridus morbus verminosus*): 1819. (1), 1824. (1), 1825. (1), 1827. (1), 1830. (2), 1831. (3), 1832. (1), 1834. (1), 1835. (1), 1836. (2), 1837. (2), 1838. (1), 1841. (2), 1848. (1), 1849. (2).

Gripa (*influentia*): 19. 2. – 30. 4. 1892. (9).

Gripa (*grippe epidemica*): 1896. (3).

Javlja se i kasnije uz razne druge bolesti ili uz razne druge nazive.

Grlena bolest (*a malo gutturis*): 1842. (3), 1867. (1), 1868. (1), 27. 9. – 5. 10. 1869. (6), 1870. (3), 1871. (2), 1872. (1).

Kašalj (*tussis*): 1843. (5), 5. – 30. 8. 1878. (5).

Kašalj i dizenterija (*tussis et disenteria*): 25. 9. – 14. 10. 1878. (9).

Seljački kašalj (*tussis pagana*): 14. 2. – 7. 4. 1837. (7), 1852. (1).

Kašalj i gnjila bolest (*tussis et putridus morbus*): 1831. (3).

Krup (*croup, pneumonitis crouposa*): 1. – 21. 8. 1882., 12. 4. i 30. 5. 1883. (2), 11. 10. 1894. – 7. 1. 1895. (17⁸³) te još 2 slučaja 28. 6. 1895. u istoj kući (vidi i difterija).

Krupozna upala grla (*laryngitis cruposa*): 1900. (2).

Krupozna upala pluća (*pneumonitis crouposa*): 1882. (3), 1883. (1).

Meningitis (*meningitis cerebrospinale, meningitide cerebro spinale, meningitis cerebrospinalis, cerebralis, meningitis simplex*): 1874. (2), 1876. (1), 1875. (2), 1881. (1), 1883. (1), 1887. (1), 1897. (1), 1899. (1), 1901. (1).

Meningitis (*meningitis ex basi scropholosa*): 1877. (1).

Tuberkulozni meningitis (*meningitis tuberculosa*): 1880. (3), 1882. (1), 1883. (2), 1898. (1), 1899. (1), 1903. (1).

Akutni meningitis (*meningite⁸⁴ acuta, meningitis⁸⁵ acuta*): 1901. (2), 1902. (2), 1903. (1).

Kronični meningitis (*meningitis chronica*): 1880. (1).

Morbili (*morbili, morbillus*): 1819. (3), 1821. (1), 1828. (3), 1841. (1), 1848. (1), 9. 11. 1874. – 10. 2. 1875. (8), 7. – 27. 12. 1897. (5).

Šarlah (*scarlatina*): 31. 3. – 31. 10. 1883. (18), 12. – 25. 8. 1890. (7), 18. 9. – 27. 10. 1890. (6), 3. 1. – 9. 2. 1896. (5), 30. 10. 1900. – 15. 1. 1901. (19).

Treba reći da šarlah, kao uzrok smrti, nalazimo i prije – *morbus dictus scarlatina*: 29. 9. i 26. 10. 1827., a nakon toga kao *scarlatina*: 1854. (1), 1855. (6), 1856. (1), 1857. (2), 1858. (2).

83 Prvi slučaj se navodi kao *pneumonitis crouposa*.

84 Tako u knjizi.

85 Tako u knjizi.

Tifus nalazimo već 1834. i dalje pojedinačno i kao *typhus* i kao *febris typhosa* i kao *typhoidea*, koja je već navedena.

Trbušni tifus (*typhus abdominalis*, *tifo addominale*, *disenteria tiffica pettechialis*): 1834. (1), 1867. (3), 1884. (1), 1890. (1).

Tuberkuloza (*phtysis*, *phtisis tuberculosa*, *phtisis tuberculosa pulmonum*, *tuberculosis pulmonum*): 1873. (5), 1874. (5), 1876. (1), 1877. (2), 1878. (6), 1879. (2), 1880 (2), 1881. (1), 1884. (1), 1885. (5), 1886. (2), 1887 (5), 1888. (1), 1888. (1), 1889. (4), 1890. (6), 1891. (4), 1892. (4), 1893. (8), 1894. (7), 1895. (6), 1896. (6), 1897. (2), 1898. (5), 1899. (3), 1900. (1), 1901. (3), 1902. (4), 1903. (9), 1904. (3), 1905. (2), 1906. (6), 1907. (6), 1908. (2), 1909. (1), 1910. (2).

U više se navrata navodi kao bolest tuberkuloza raznih drugih organa (npr. 1899. *tuberculosis intestinorum*).

Upala pluća (*pneumonite*, *pulmonite*): 6. 3. – 24. 6. 1891. (10), od toga 11. – 24. 5. 1891 (4).

I u drugim se župama znalo dogoditi da je neka zarazna bolest uništila gotovo cijelu obitelj. Ipak, slučaj obitelji Josipa i Marine Pulin čini mi se specifičnim.

Josip Pulin, sin Šimuna i Katarine iz Bernobića i Marina, kći Mihovila Dellemarne, vjenčali su se 1. ožujka 1848. U roku od osam dana (od 27. 9. do 5. 10. 1869.) umrlo im je od bolesti grla (*a malo gutturis*), vjerojatno krupa, šestero djece, a od toga u samom jednom danu (4. 10.) troje. U dobi od dvije i pol, pet, sedam, deset, četrnaest i šesnaest godina. Ostalo je živo još dvoje djece, a jedno se dijete rodilo deset mjeseci nakon smrti posljednjega od šestero preminulih.

Joanna filia Josephi Pulin, 14 god. (27. 9. 1869.; r. 19. 10. 1855.),

Paula, 5 god. (2. 10.; r. 23. 8. 1864.),

Helena, 16 god. (4. 10.; r. 15. 3. 1854.),

Josephus, 10 god. (4. 10.; r. 25. 6. 1859.),

Marina, 7 god. (4. 10.; r. 13. 10. 1862.),

Antonius, 2 i pol god. (5. 10.; r. 30. 1. 1867.).

Imali su još i Marka (*Marcus*, r. 4. 10. 1849.) i Anu (*Anna*, r. 21. 11. 1860.), a poslije je rođen Antun Josip (*Antonius Josephus*, 28. 7. 1870.).

b1. Kolera

Kratak opis kolere (*cholera morbus*) nalazimo u *Istarskoj enciklopediji*: „kolera (*cholera*), akutna zarazna bolest uzrokovana bakterijskom (*Vibrio cholerae*, *Vibrio comma*) kolonizacijom tankoga crijeva. Prate je proljev i povraćanje, koji mogu dovesti do smrtne iscrpljenosti organizma. Zaraza se širi hranom i vodom, a oboljeli se liječe antibioticima“.⁸⁶ Naravno da u razdoblju koje obuhvaća ovaj rad nije bilo antibiotika, a u prvom naletu te bolesti nije bio poznat ni njezin uzročnik.

Zlokobna je bolest krenula na svoj smrtonosni ples po Europi iz Kalkute 1817. godine. Širila se prema istoku zahvativši, uz ostalo, Indokineski poluotok i Kinu, pa prema zapadu na Cejlon, a nakon njega, 1821., na Perziju. Treba napomenuti da je kolera toliko oslabila Perziju da je to omogućilo ruskom caru Aleksandru I. (1801. – 1825.) okupaciju njezinih velikih područja. Naravno da je osvajanje tako zaraženih područja izazvalo velik pomor carske vojske te je od kolere umrlo više desetina tisuća ruskih vojnika. Epidemija se 1826. vraća u Kinu i Rusiju; dolazi do Moskve da bi 1830. stigla do Varšave, Berlina i Hamburga. Pojavljuje se i u Engleskoj te početkom 1832. dolazi do Calaisa i Arrasa u Francuskoj. Ta je godina bila pogubna za francusku prijestolnicu. U Parizu su zabilježena prva tri slučaja 25. ožujka. Od 2. travnja u Francuskoj je bilo svakoga dana stotinu novih smrtnih slučajeva. Do kraja travnja bilo je već 12.800 umrlih, samo 9. travnja 356. Potom je broj oboljelih i smrtnih slučajeva počeo opadati. Već 9. svibnja umrlo je svega četrnaestero. No, u srpnju je ponovno počela bjesniti epidemija, tako da je 9. srpnja umrla 71 osoba, da bi broj umrlih 18. srpnja kulminirao s 225 slučajeva. Kolera je vladala Francuskom u manjoj mjeri do 1837., a Pariz je u toj velikoj epidemiji izgubio oko 20.000 ljudi. Nove su epidemije kolere zabilježene u Francuskoj 1865. – 1866., 1873. i posljednja 1884. Bolest je u prosjeku uzimala više žrtava u gradovima nego na selima.⁸⁷

U Istri je harala 1836., 1849., 1855., 1865., 1866., 1867., 1873., 1886., 1914. i 1915.⁸⁸

Kolera je u višnjanskoj župi 1855. započela svoj krvavi pir 10. kolovoza pokosivši 50-godišnjega Giuseppea Nattorija (kućni broj 1), a završila ga 25.

86 „kolera“, *Istarska enciklopedija*, ur. Miroslav Bertoša i Robert Matijašić, Zagreb 2005., 403. Detaljnije: „kolera“, *Medicinska enciklopedija*, sv. 3, Glj – Kom, Zagreb 1968., 728-736.

87 Jacques Ruffié – Jean-Charles Sournia, *Le epidemie nella storia*, Roma 1985. (izvorno izdanje: *Les épidémies dans l'histoire de l'homme. Essai d'anthropologie médicale*, Paris 1984.), 122-129.

88 „kolera“, *Medicinska enciklopedija*, sv. 3, 729.

rujna prekinuvši život 6-godišnjega Josipa Jugovca (k. br. 182). U međuvremenu je uzela još 34 života.

R. br.	K. br.	Datum	Ime i prezime	Starost
1.	1	10. 8.	<i>Josephus Nattorj</i> ⁸⁹	50 god.
2.	127	11. 8.	<i>Antonius Blagonich q.^m Matthaei</i>	31 god.
3.	67	17. 8.	<i>Matthaeus Bernes f. q.^m Joannis Mariae</i>	33 god.
4.	57	18. 8.	<i>Pasqua Zelencovich c. Hieronimi</i>	45 god.
5.	200/21	18. 8.	<i>Antonius Gasparini f. q.^m Petri</i>	76 god.
6.	68	20. 8.	<i>Michael Bernes f. q.^m Joannis Mariae</i>	52 god.
7.	198/19	21. 8.	<i>Antonius Gasparini f. Thomae</i>	32 god.
8.	198/19	21. 8.	<i>Catharina Gasparini f. q.^m Antonii</i>	7 god.
9.	198/19	21. 8.	<i>Joannes Gasparini f. q.^m Antonii</i>	4 g.
10.	201/22	22. 8.	<i>Antonius Benleva f. Antonii</i>	18 mj.
11.	3	22. 8.	<i>Georgiu Zvittan f. Jacobi e Vermo</i> ⁹⁰	20 god.
12.	84	22. 8.	<i>Maria Travaglia f. Joannis e Montona</i> ⁹¹	17 god.
13.	67	23. 8.	<i>Regina Bernes v. q.^m Mathaei</i>	30 god.
14.	159	24. 8.	<i>Antonia Chervatin c. Joannis q.^m Simonis</i>	57 god.
15.	7	25. 8.	<i>Sebastianus Pulin f. Antonii q.^m Mathaei</i>	18 mj.
16.	13	25. 8.	<i>Ludovicus Travan f. q.^m Francisci</i>	61 god.
17.	199/20	25. 8.	<i>Jacobus Gasparini f. q.^m Joannis</i>	41 god.
18.	201/22	25. 8.	<i>Antonia Benleva c. Antonii</i>	22 god.
19.	202/23	26. 8.	<i>Maria Corlevich v. q.^m Matthaei</i>	75 god.
20.	87	27. 8.	<i>Maria Chervatin f. Antonii f. Filippi</i>	13 god.
21.		28. 8.	<i>Matthaeus Jurissich e Grimalda</i> ⁹² pastor ovium <i>Filippi Bernes</i>	50 god.
22.	78	30. 8.	<i>Maria Franch conjux Antonii</i>	48 god.
23.	87	31. 8.	<i>Joannes Chervatin f. Antonii f. Filippi</i>	8 god.
24.	75	1. 9.	<i>Cumin Valentinus filius Antonii Cordenons</i> ⁹³ in <i>Forgiulio</i>	30 god.
25.	87	1. 9.	<i>Chervatin Antonia filia Antonii filii Philippi</i>	2 god.
26.	168	2. 9.	<i>Franciscus Blascovich oriundus e Kersicla</i> ⁹⁴ famulus <i>Angeli Legovich q.^m Stephani</i>	oko 16 god.
27.	1	4. 9.	<i>Busechia Jacobus filius Jacobi e Pedemontio</i> ⁹⁵	35 god.
28.	117.	6. 9.	<i>Rosaz Marcus q.^m Antonii filius</i>	50 god.
29.	102	8. 9.	<i>Bernobich Mathaeus filius Blasii filii Mathaei</i>	9 god.

89 Imena i prezimena navodim onako kako stoji u upisu, ne preudicirajući nacionalnost pojedine osobe, premda je razvidno da je većina prezimena, pa tako i imena (ovdje pisana latinskim jezikom) hrvatska.

90 Tj. iz Berma.

91 Tj. iz Motovuna.

92 Tj. iz Grimalde.

93 Tj. iz Cormonsa (Krmína).

94 Tj. iz Kršikle.

95 Tj. iz Završja.

30.	102.	8. 9.	<i>Eufemia filia</i> (sve isto)	11 god.
31.	78	9. 9.	<i>Franch Catharina filia Antonii</i>	20 god.
32.	168	9. 9.	<i>Legovich Euphemia uxor Stephani q.^m Stephani filii</i>	36 god.
33.	165	12. 9.	<i>Legovich Jacobus filius defuncti Joannis Mathaei</i>	33 god.
34.	57	17. 9.	<i>Zelencovich Joannes filius Hieronymi</i>	2 god.
35.	36	22. 9.	<i>Decolle Maria vidua defuncti Nicolai</i>	60 god.
36.	182	25. 9.	<i>Giugovaz Josepha filia Agathae</i>	6 god.

Tablica 5. Umrli od kolere 1855. godine

c = *coniunx* (žena); f = *filius, filia* (sin, kći); q.^m = *quondam* (pokojni, pokojna); v = *vidua* (udovica).

Teško je stradala obitelj Berneš. Najprije je 17. kolovoza umro 33-godišnji Mate Berneš, sin pok. Ivana Marije. Nakon toga, 20. istoga mjeseca umire mu 52-godišnji brat Mihovil, a 23. mjeseca umire Matina 30-godišnja supruga Regina. Nakon pet dana, 28. kolovoza umire 50-godišnji Mate Jurišić iz Grimalde, pastir ovaca Filipa Berneša, što očito ima veze s navedenim umrlim članovima obitelji Berneš (k. br. 67 i 68).

21. kolovoza bio je koban za obitelj 32-godišnjega Antonija Gasparinija. Umro je on, 7-godišnja mu kći Catarina i 4-godišnji sin Giovanni (k. br. 198/19).

U obitelji Antuna Hrvatina umrla je 27. kolovoza 13-godišnja kći Marija, 31. kolovoza 8-godišnji sin Ivan, a 1. rujna 2-godišnja kći Antonija (k. br. 87).

U obitelji Blaža Bernobića umrli su 8. rujna 9-godišnji sin Mate i 11-godišnja kći Eufemija (k. br. 102).

U obitelji Antonija Benleve umrli su 22. kolovoza 18-mjesečni sin Antonio i 25. istoga mjeseca 22-godišnja žena Antonija (k. br. 201/22).

Obitelj Jeronima Zelenkovića imala je dva gubitka i to u roku od mjesec dana. Najprije je Jeronimu 18. kolovoza umrla 45-godišnja supruga Paskva, da bi 17. rujna umro 2-godišnji sin Ivan (k. br. 57).

Dvije su osobe umrle i u obitelji Antonija Franca: 30. kolovoza umire mu 48-godišnja supruga Marija, a 9. rujna 20-godišnja kći Katarina (k. br. 78).

S obzirom na to da je Giuseppe Nattori umro na kućnom broju 1, pretpostavljam da s njegovom smrću ima veze smrt 35-godišnjega Giacoma Busechie, sina Giacoma iz Završja, s istoga kućnog broja (možda mu je bio sluga ili pastir), koji je umro 4. rujna (k. br. 1).

Nedostatak mojih istraživanja sastoji se u tome što mi je arhivsko gradivo koje se odnosi na koleru bilo prilično nedostupno. U DAPA-i je malobrojno. Sigurno ga ima u Državnom arhivu u Rijeci, u arhivima Slovenije i Austrije, a svakako i u crkvenim arhivima. Trebalo bi barem sporadično proučiti podatke o broju oboljelih kako bi se znao omjer umrlih u odnosu na broj oboljelih. S tim u svezi navodim jedan primjer iz literature: 14. travnja 1832. zdravstveno izvješće za Francusku govori o 13.000 oboljelih, od čega je 7.000 umrlo.⁹⁶

Drugi uzroci smrti

Osim bolesti (*morbus*), nailazimo često i na druge uzroke smrti (*causa mortis*), bilo da se radi o nesretnim slučajevima, ubojstvima ili samoubojstvima, padu u vatru ili vruću vodu, smrti roditelja itd.

Čini se da je broj ubojstava dosta velik u odnosu na druge župe, broj poginulih uslijed padova također, kao i broj onih koji su se utopili.

a. Ubojstva i samoubojstva

U odnosu na moja prijašnja istraživanja, u kojima većinom nailazim na malen broj ubojstava ili ni na jedno (npr. MKU Vranja 1771. – 1806.), u Višnjanu nailazimo na velik broj takvih slučajeva te na čak pet samoubojstava (u Vranji, npr., također ni jedno u razmatranom razdoblju). Navodim ih kronološkim redom.

a1. Ubojstva

Dana 17. 1. 1770. Luka Cossuta, 56-godišnjak iz Bačve, ubijen noću hladnim oružjem s oštricom (*arma di punto e taglio*).

Dana 26. 2. 1778. Mihovil, sin pok. Antuna Korlevića, 40 god., ubijen vatrenim oružjem (*arma da fuoco*).

Dana 4. 7. 1783. Leonardo, sin Andreje Oriecia, iz Ravea⁹⁷ (Karnija), ubijen na području župe Višnjana.

Dana 9. 5. 1790. Franjo Legović, 35 god., ubijen – nastrijeljen puškom u ruku.

Dana 20. 12. 1818. Mate Pulin pok. Kvirika, 33 god., ubijen u javnoj potjeri za kradljivcem (*ictus balistae ignis in publica latronis captura*).

Dana 30. 11. 1841. slučajno ubijena iz vatrenega oružja 12-ipołgodišnja Ivanka, kći Ivana Mijanića.

⁹⁶ Ruffié – Sournia, *Le epidemie nella storia*, 124.

⁹⁷ Raveo, furl. Raviei.

Dana 17. 7. 1876. skončala je nasilnom smrću (*morte violenta*) 55-godišnja Tereza Hrvatini, rođena Bogešić.

Dana 3. 9. 1879. ubijen u selu Milanezi 40-godišnjak Anton Zelenković iz župe Poreč (*interfectus vindex ferrum compertus vico Milanese*).

Dana 3. 3. 1883. nađen u jami Legovići ubijen 58-godišnji Josip Hrvatini pok. Filipa, iz Strpačića (*vulnera capiti [!] ab occisione effecta, in foiba Legovići repertus*).

Dana 11. 1. 1897. u kući Antonija Dellamarne slučajno ubijena 19-godišnja Marija Žudetić, kći Matina (*interfectio accidentalis in domo Antonii Dellamarna*).

Dana 27. 7. 1909. ubijen nožem (*ucciso col coltello*) 40-godišnji Ivan Marija Berneš, sin pok. Petra.

a2. Samoubojstva

Dana 24. 10. 1847., Petar Legović, sin pok. Ivana Mate, 15 god., nehотиčno samoubojstvo (*fortuito ignea ballista seipsum vulneratur*).

Dana 12. 9. 1877. Alojzije Feliks Tibić, općinski liječnik, 40 god., nakon uzimanja kloroformija došlo je do astme, nakon čega je uslijedila smrt (*sumpto chloroformio ex asthma obiit*).

Dana 12. 7. 1895., Marko Želko, 74/9/25, kod drugih vratiju groblja, od upale potrbušnice nakon pokušana samoubojstva (*apud II portam cimiterii – peritonite, post deto voluntario tentatum suicidium*).

Dana 15. 5. 1904., Anton Bernobić, sin Antona, 38 god., samoubojstvo (*suicidium*).

Dana 8. 9. 1905., Anton Šestan, iz Boruta, 35 god.⁹⁸, samoubojstvo utapanjem (*suicidio per annegamento*).

b. Utapanje

Bilježimo velik broj utapanja u lokvama, ali također i u moru, u obližnjem Červaru.

Dana 30. 5. 1789., Marija, kći pok. Luke Bernobića, 10 god., utopila se u lokvici/jezercu (*laghetto*) u blizini Višnjana.

Dana 16. 10. 1804., Lovro, sin Dominika Fabijana, 12 god., utopio se u lokvi/jezercu (*lago*) Kalić (*Calich*) u blizini „kuća Farina“.

Dana 28. 8. 1807., Paskva, kći Ivana Viskovića, 10 god., pala u seoski bunar, zvan Perilo, u blizini crkve sv. Roka.

⁹⁸ Tako, uz navođenje godina starosti, stoji upitnik.

Dana 4. 9. 1820., Mate Bernobić, 23 god., utopio se u luci Červar (*fortuito in Portu Cervariae submersus*).

Dana 4. 9. 1820., Ivanka Bernobić rečena Orsetić, kći Marka, sina pok. Ivana (*dicta Orsetich Joanna filia Marci q.^m Joannis*), 23 god., isto.

Dana 10. 9. 1820., Mihovil Žudetić sin Šimunov, 22 god., isto (*submersus fortuito in Cervariae Portu die 4.ta huius et febris perniosa*).

Dana 18. 9. 1829., Marija Bernobić, zvana Kaporal, kći Ivana i Anastazije, 17 god., pala u potok nedaleko od mlina u Rogovićima i utopila se (*fortuito in Fluminis novi aquam⁹⁹ non longissime a molendino Rogovich illic submersa obiit*).

Dana 21. 7. 1831., Paulina Gasparini, kći Antona i Mateje, 1 god. i 4 mj., utopila se u zdencu kod svoje kuće (*submersa fortuito in puteum apud domum ejus*).

Dana 20. 9. 1862., Marija Jugovac, kći Mate, 23 god., utopila se u lokvi/ jezercu u blizini kuće (*annegata in lacu poenes domum*).

Dana 5. 8. 1868., Pavao Bernobić pok. Antona, 73 god., utopio se u lokvi/ jezercu u blizini kuće (*annegatus in lacu poenes domum*).

Dana 16. 11. 1871., Katarina Posedel, kći Jakova, 11 god., utopila se u lokvi/ jezercu u blizini Višnjana (*annegata in lacu poenes Visignanum*).

Dana 23. 7. 1887., Petar Pavao Kovačić, 21/5/29, utopio se u Tarskoj vali (*demersio casualis in mari Valle Turris dist. Parentini*).

Dana 25. 7. 1890. Simon Giovanni Pulin, 12/3/3, utopio se u Korlevićevu zdencu (*Korlević puteo submersus obiit*).

Dana 2. 8. 1890., Anton Jekić, 39/6/9, utopio se u zdencu u Praščarima (*Praščari puteo submersus obiit*).

c. Pad sa stabla ili na drugi način

Bilježimo velik broj smrtnih slučajeva uslijed pada sa stabla ili niza stube.

Dana 19. 12. 1757., Katarina, žena Marka Bokića, 30 god., pala s visokoga hrasta (*caduta d'alta quercia*), umrla mjesec dana nakon pada.

Dana 17. 10. 1758., meštar (*mistro*) Mattio sin pok. Giovannija Pinzana (*Zuanne Pinzano*), iz Karnije, 40 god., pao s visoke murve (*d'alto moraro*).

Umro 4 mjeseca nakon pada.

Dana 31. 12. 1775., pala u jamu (*in un fosso dove in tempo della morte fu caduta*).¹⁰⁰

Dana 6. 2. 1781. dječak, 8 god., stradao od goveda.¹⁰¹

99 Nije mi poznato o kojoj se rijeci (rječici) radi.

100 Pri istraživanju nisam ubilježio ime stradale žene ni njezinu starosnu dob, a sada, iz objektivnih razloga, nisam u mogućnosti obaviti provjeru podatka.

101 Ime i prezime dječaka nisam zabilježio iz razloga kao u prethodnoj bilješci.

- Dana 13. 9. 1828., Petar Kaić, sin pok. Mihovila, 30 god., iz Svetoga Ivana od Šterne, pao sa zaprežnih kola zbog apopleksije (*lapsus e curru propter apoplexiam*).
- Dana 3. 2. 1829., prečasni Ivan Radoš pok. Mihovila, svećenik u Višnjanu (*sacerdos hujus Paroeciae*), 78 god., pao niza stube (*fortuitu lapsus e scala*).
- Dana 14. 11. 1832., Giovanni Mestre pok. Francesca, rođen u Poreču, 30 god.¹⁰² pao niza stube (*fortuito lapsus e scala Sincich hic Visigniani*).
- Dana 16. 6. 1832. Giuseppe Adami pok. Damiana, iz Furlanije, 66 god., vrtlar plemenitoga Ivana Sinčića (*Adami Josephus quondam Damiani, oriundus ex Foro Julio, hortulanus nobilis Ioannis Sincichi*), pao s murve (*fortuito lapsus ex arbore mori*).
- Dana 30. 9. 1833., Toma Matijašić pok. Mate, rečeni Marzari, iz Motovuna, 46 god., građevinar, pao niza stube (*fortuito lapsus e scala prima [!] domus Visignani*).
- Dana 6. 3. 1837., Giovanni Cisilino, sin Pietra, iz Furlanije (*de Pantianico, župa Zampicchia*)¹⁰³, 41 god., pao niza stube (*fortuito lapsus e scala*).
- Dana 15. 10. 1840., Ana Marija Mijanić, kći Antona, 12 god., pala niza stube u vlastitoj kući (*fortuitu cadit a scala ejus domui [!]*¹⁰⁴).
- Dana 23. 8. 1853. Giorgio Precali Medivić, 47 god., pao s konja (*ex equo cecidit*).

d. Stradali od vatre ili vrele vode

Vatru kao uzrok smrti nalazimo često, kao i u drugim istarskim mjestima, posebno zimi kod djece.

- Dana 12. 1. 1826., Giovanni Gasparini, sin Antona i Mateje, 2 god. i 4 mj., pao u kipuću vodu (*fortuito lapsus in ferventem aquam*).
- Dana 17. 2. 1827., Eufemia Dellamarna, kći Mihovila i Katarine, 4 god., pala u kipuću vodu (*fortuito lapsa in ferventem aquam*).
- Dana 29. 8. 1848., Ana Marija Mladošić, kći Josipa i Antonije, 2 i pol god., opekla se vatrom (*igne laesa*).
- Dana 22. 12. 1848., Giovanna Netermaz, kći pok. Piera i Giovanne, 4 god., opekla se vatrom (*igne laesa*).
- Dana 4. 2. 1878. Ana Marija, kći Mate Pinezića, iz Višnjana, 3/7/22, slučajno se opekla u kući (*accidentaliter austa domu [!]*¹⁰⁵).

¹⁰² Piše: *circa* (oko).

¹⁰³ Pantianicco (furl. Pantianins), tada u župi Zompicchia (Čupicje) kraj Codroipa, danas samostalna župa.

¹⁰⁴ Umjesto dativa *domui* trebao bi stajati genitiv *domus*.

¹⁰⁵ Imenica *domus* ima ablativ *domo*, što bi trebalo stajati umjesto *domu*.

Dana 25. 6. 1879., Ignazio Michiel Dellamarna, 4 god. i 6 dana, opekao se vrućom vodom (*combustio aqua fervida*).

Dana 27. 8. 1884., Antonija, kći Ivana Antona Kovačića, 4/11/17, slučajno se opekla vrućom vodom (*accidentaliter austa aqua bollente*).

Dana 7. 12. 1889., Milić (!), kći Ivana Petra (!), 4 god., opečena vatrom (*igne exusta*).

Dana 23. 9. 1892., Mate Berneš, 4/8/11, izgorio zajedno s kućom (*domus accidentaliter cum eo combusta*).

Dana 1. 12. 1897., Roža, kći Antona Ivana Požara, 4 god. i 4 mj., izgorjela čuvajući ovce na paši (*foris in pasculo ovium igne usta*).

Dana 24. 12. 1898., Ana Stepić, kći Mate, 7 god., Romkinja (*zingara*), opečena vatrom (*combustio corporis hausta*).

Dana 30. 4. 1905., Maria Soravito, 67 god., umrla od opekline (*asfissia in seguito ad ustione*).

Dana 7. 3. 1910., Ivana Jurman, kći Antona, 3 god. i 9 mj., umrla od opekline (*ustionata*).

e. Zmijski ujed

Dana 21. 7. 1761., Franjo, sin Kviricija Berneša, 40 god., ujedeno od otrovnice u lice (*morsicato nella faccia da venefica vipera*).

f. Bjesnoća

Dana 14. 7. 1766., Mihaela, kći Ivana Berneša, 13 god., od bjesnoće, nakon što ju je dvadeset dana ranije za ruku ugrizao bijesan pas.

g. Žene umrle pri porodu

Možemo reći da u svim (ili gotovo svim) matičnim knjigama umrlih nalazimo upise žena umrlih pri porodu. Istražujući taj segment preko četrdeset godina, mogu slobodno reći da je, s obzirom na dosta dugo razdoblje što ga pokrivaju višnjanske matice, broj takvih smrtnih slučajeva relativno malen u odnosu na neke druge župe. Navodim imena i prezimena tih žena, ime muža, starosnu dob i datum smrti. Uvijek postoji mogućnost da se uza sve nastojanje može dogoditi da je poneki upis preskočen:

33-godišnja Lucija Mileša, žena Šimuna (31. 12. 1763.),

28-godišnja Marija, žena Mihovila Radoša (11. 12. 1765.),

38-godišnja Eufemia, žena Antonija Sponze (11. 12. 1770.),

- 34-godišnja Giustina, *moglie di Zuanne Sussa* (30. 7. 1777.),
 26-godišnja kći Mate Šverka (*Sferch*) (16. 8. 1783.),
 24-godišnja Ivana, žena gosp. Bartola Radoša (3. 12. 1784.),
 30-godišnja Zvana, žena Zvane Mileše, zvanoga Kočić (14. 2. 1791.),
 36-godišnja Zvana Miković, umrla u kući svojega brata (izvanbračno?)
 (26. 1. 1799.),
 25-godišnja Lucija, žena Šimuna Hrvatina (24. 8. 1800.),
 21-godišnja Paola, žena gosp. Giacomina Deloste (7. 12. 1807.),
 37-godišnja Katarina, žena Antuna Berneša (4. 4. 1809.),
 35-godišnja Catarina Sgaravito, žena Angela (6. 3. 1816. – dva dana ranije
 umro sin, *partus vitiosus*),
 36-godišnja Katarina Radoš, žena Paskvala (21. 8. 1819., pobačaj¹⁰⁶ zbog
 ognjice (*abortus a febris productus*; nosila je djevojčicu),
 38-godišnja Andela Milić, žena Mate (9. 1. 1820., osam dana nakon poroda,
pleuritis et partus vitiosus; kći umrla pet dana nakon poroda),
 30-godišnja Marija Deklić, zvana Lendić (*dicta Lendich*), žena Stjepana (23.
 10. 1829., osam dana nakon poroda, *partus vitiosus immaturus*, a djevoj-
 čica istoga dana),
 24-godišnja Lucia Netermaz, žena Ivana, sina pok. Mateja (20. 8. 1833.,
 istoga dana i dječak),
 34-godišnja¹⁰⁷ Agata Radoš, žena Stjepana, sina pok. gosp. Mate, poba-
 čaj i kronična bolest (*abortus et cronicus morbus*) (16. 10. 1833., pri
 porodu se djevojčica zadavila pupčanom vrpcom [*dum in luce ederetur, in
 gutture strangulatā*]),
 37-godišnja Katarina Radoš, žena Gašpara (10. 2. 1836., *partus vitiosus*),
 30-godišnja Marina Radoš, žena Mihovila, sina pok. Mate (23. 5. 1843., *par-
 tus vitiosus*, dan prije rodila mrtvo dijete, koje je kršteno u njezinoj utrobi),
 45-godišnja Katarina Gasparini (*Catharina Gasparini*), žena Simona (5. 10.
 1844. – *febris pernicioza inflammatoria*),¹⁰⁸
 34-godišnja Ivana (*Ioanna*) Pais, žena Gašpara (*Gaspari*) (16. 4. 1858., *mig-
 liara puerperale*; 12. 4. rodila je mrtvu kćer, koja je krštena u majčinoj
 utrobi [*utero baptizata – nata mortua*]),

106 Kada se navodi izraz *abortus* (pobačaj), uvijek se misli na spontani pobačaj jer kada bi se radilo o
 artifičijelnom pobačaju žena ne bi bila pokopana crkvenim obredom ni unutar groblja.

107 Navodi se *circiter* (oko).

108 Dijete izvađeno iz majčine utrobe, odmah privatno kršteno i nakon toga umrlo (*extractus ex ventre matris
 eius; [mortuus] paulo post*).

- 35-godišnja Ivana (*Ioanna*) Porcaro, kći Ivana (*Ioannis*) (16. 6. 1858., *morbus puerperalis*; rodila izvanbračnoga sina, umrloga 13. 6. 1858. – *partus immaturus*),
- 35/8/26¹⁰⁹ – Ana Marija Kovačić, žena Josipa, iz Benčani (20. 4. 1876., *peritonitis puerperalis* – dva dana prije umrla djevojčica),
- 24/6/8 – Marija Pulin, žena Antona, rođena Mladošić (9. 11. 1883., *post partum meningitis tubercularis*),
- 31/8/29 – Ana Marija Putinja, rođ. Mijanić, žena Josipa (30. 11. 1883., *post partum catarrh. intestin.*),
- 43/2/28 – Eufemija Požar, rođena Radoslav, iz Markovca (15. 12. 1883., *in corpore prole mortua et febris inter.*),
- 32/2/20 – Marina Posedel, žena Jakova, rođena Bukić (13. 4. 1884., *post partum hydrops*),
- 33/10/26 – Marija Pol, rođ. Farina, žena pok. Leonarda, 4. 11. 1884., *puerperio* – dan prije izvađeno žensko dijete),
- 36/9/24 – Ivana Berneš, žena Marka Lovre (27. 4. 1888., *febris puerperalis*),
- 26-godišnja Franciska, žena Jure Jelenkovića (14. 12. 1892., *infelici partu*),
- 20-godišnja Katarina Zorko, kći Šimuna, iz Fjorina (27. 8. 1903., *eclampsia post partum*),
- 38 god. (?)¹¹⁰ – Antonija Vesnaver, žena Marka (5. 11. 1909., *febris post puerperium*, kći Antonija rođena 26. 10. 1909.).

Umrla djeca

U promatranome je razdoblju, kada su higijenske prilike još uvijek bile na vrlo niskoj razini, udio djece među ukupnim brojem umrlih bio izrazito visok. Djeca do navršene 7. godine života činila su više od polovice ukupno umrlih (866 ili 53,06 %).¹¹¹

109 Nadalje se dob označava godinom, mjesecom i danom, što sam pojednostavio tako da npr. 35/8/26 označava 35 god., 8 mj. i 26 d.).

110 Druga je brojka potpuno nečitljiva.

111 Detaljnije o dobi umrle djece vidi Prilog br. 1.

	M	Ž	Ukupno djeca	Ukupno umrti
1873.	9	11	20	49
1874.	12	13	25	42
1875.	11	6	17	24
1876.	8	7	15	30
1877.	9	12	21	36
1878.	8	16	24	49
1879.	9	3	12	32
1880.	4	5	9	22
1881.	6	7	13	26
1882.	10	10	20	36
1883.	19	23	42	66
1884.	10	11	21 + 1 mrtvorodeni	37
1885.	8	4	12	28
1886.	10	13	23	35
1887.	12	8	20	38
1888.	14	5	19	34
1889.	13	9	22	40
1890.	24	17	41	68
1891.	7	9	16	41
1892.	14	14	28	44
1893.	15	15	30	65
1894.	18	23	41	71
1895.	10 + 3 mrtvorodena	17	27 (3)	52
1896.	23	10	33	50
1897.	10	11	21	38
1898.	10	3 + 1 mrtvorodeni	13 (1)	34
1899.	8	13	21	37
1900.	15 + 1 mrtvorodeni	20 + 1 mrtvorodeni	36	62
1901.	11	14	25	44
1902.	11	11	22	40
1903.	12	17	29	65
1904.	10	7	17	49
1905.	11	10	21	48
1906.	13	12	25	49
1907.	9	9	18	39
1908.	14	11	25	51
1909.	15	9	24	40
1910. ¹¹²	3	6	9	23

Tablica 6. Umrla djeca do navršene sedme godine života 1873. – 1910.

112 Do uključivo 8. kolovoza.

Dužina ljudskoga vijeka

Bez obzira na činjenicu da je umirao velik broj mladih ljudi, posebno djece, činjenica je da su i na području višnjanske župe mnogi doživjeli za ono vrijeme visoku starost od 60 i više godina.

Ovdje navodim umrle u starosti od 80 i više godina od 1752. do 1910.

Starost od 80 godina doživjele su 22 muške i 25 ženskih osoba.

Starost od 81 godine doživjelo je 10 muških i 5 ženskih osoba.

Starost od 82 godine doživjelo je 7 muških i 6 ženskih osoba.

Starost od 83 godine doživjele su 4 muške i 5 ženskih osoba.

Starost od 84 godine doživjelo je 10 muških i 7 ženskih osoba.

Starost od 85 godina doživjelo je 13 muških i 5 ženskih osoba.

Starost od 86 godina doživjelo je 6 muških i 5 ženskih osoba.

Starost od 87 godina doživjelo je 7 muških i 5 ženskih osoba.

Starost od 88 godina doživjele su 3 muške i 1 ženska osoba.

Starost od 89 godina doživjelo je 5 muških i 4 ženske osobe.

Starost od 90 godina doživjela je 1 muška i 1 ženska osoba.

Starost od 91 godine doživjela je 1 muška i 1 ženska osoba.

Starost od 92 godine doživjela je 1 muška i 1 ženska osoba.

Starost od 93 godine doživjela je 1 ženska osoba.

Starost od 94 godine doživjele su 2 ženske osobe.

Starost od 96 godina doživjela je jedna ženska osoba.

Najstariji muškarac upisan u MKU 1873. – 1910., Antonio dell'Oste, umro 31. listopada 1907., imao je gotovo 92 godine (rođen je 10. svibnja 1815.).

Najstarija žena upisana u istoj matici, Maria Vesnaver, udova Ivana, rođena Fabian, umrla 21., a pokopana 23. travnja 1908., imala je gotovo 96 godina (rođena je 5. rujna 1812.).

Župnici

Na kraju navodim podatke o nekim župnicima koji su vodili ove knjige.

Šimun Močibob bio je župnikom od 1873. (u MKU) sve do 18. 9. 1901. Kod zadnjega upisa vidljivo je da mu je drhtala ruka. Umire 2. listopada od kapi (*apoplexia*) kao umirovljeni župnik (*pensione donatus ex parrocos Visignani*) u župnom stanu (*domus parochialis*). Imao je samo 56 godina i 8 dana.

Nakon njega se upisuje Marco Degrassi do 11. 9. 1903.

Ernesto Zanei upisuje se od 15. 9. do 13. 10. 1903.

Ni jedan ni drugi, očito, nisu bili upravitelji župe jer to nigdje ne spominju.

Od 18. 10. 1903. upisuje se Giovanni (*Joannes*) Muggia i to odmah kao upravitelj župe. Tako se upisuje do 22. travnja 1909. Od 10. do 17. svibnja 1909. upisuje se kao izabrani župnik (*parochus electus*), a nakon toga, od 23. svibnja, do kraja knjige (10. kolovoza 1910.) kao župnik (*parochus*).

Zanimanja i društveni status iščitani iz Matične knjige umrlih (1873. – 1910.)

Velika većina stanovništva bavila se poljoprivredom (*agricola, rusticus*) (preko 95 %). Osim poljoprivrednika nailazimo i na veći broj posjednika (*possidens, tentor*), postolara (*sutor*), zidara/građevinara (*structor, murator, murarius, constructor*), manje drvodjelaca (*faber lignarius, ligni faber*), trgovaca (*mercator*), kovača (*faber*,¹¹³ *faber ferrarius*), krojača (*sartor*), tkalaca (*tesitor, textor*) i kolona (*collonus*).

O kojem god da se zanimanju radilo, teško se živjelo pa često nailazimo na dvostruko zanimanje: građevinar i poljoprivrednik (*structor et agricola, agricola et structor*), poljodjelac i postolar (*agricola et sutor, sutor et agricola*), poljodjelac i posjednik (*agricola et possidens*), krpač ili nosač (*sarcinator*), krpač i posjednik (*sarcinator et possidens*), posjednik i trgovac (*possidens et mercator, mercator et possidens*), posjednik i zidar (*possidens et murator*), posjednik i sakristan (*tentor et sacrista*), posjednik i telegrafist (*possidens telegr.*), trgovac i građevinar (*mercator et structor*) te trgovac i posjednik (*mercator et possidens*).

Po jednom nailazimo na čuvara željezničke stanice (*custos stationis viae ferreae*), upravitelja željezničke stanice (*praeses stationis viae ferreae*), geometra (*i. r. geometra*), kamenoklesara (?) (*piccapietra* [!]), lamponošu (*lanternarius*), poštanskoga službenika (*assentes* [!] *post.*), prnjara (*stracciaiolo*), radnika (*operarius*) i slugu Ratne mornarice (*famulus i. r. Marine* [!]).

Nalazimo dva građanina (*civilis*), tri općinska liječnika (*medicus comunalis*), tri općinska tajnika (*actuaris*¹¹⁴ *vel secretarius comunalis*), tri poreznika (*datarius, publicanus*), jednoga učitelja (*ludi magister*) i jednu učiteljicu (*magistra*) te dva umirovljenika (*pensionatus*).

Za trojicu se navodi da su Romi (*cingani*).

113 Kada piše samo *faber*, može biti kovač, ali i drvodjelac.

114 Latinska riječ *actuaris* znači „onaj koji čita gradske vijesti“ (ovdje očito kancelar).

Sažetak

Autor uvodno govori o prvom spominjanju mjesta Višnjan i o utemeljenju župe odvajanjem od župe Motovun. Navodi nekoliko činjenica iz najstarije vizitacije 1600. i iznosi podatke o području župe. Navodi podatke o prezimenima i o mjestima odakle se stanovništvo doseljava na područje višnjanske župe, kao i osnovne podatke o vođenju matičnih knjiga te o njihovoj sačuvanosti i mjestu gdje se nalaze (Župni ured Višnjan, Matični ured u Poreču te Državni arhiv u Pazinu). Govori o važnosti matičnih knjiga za lokalnu povijest. Uspoređuje broj rođenih (krštenih), vjenčanih i umrlih od 1815. do 1873. te donosi tablice krštenih (1865. – 1904.), vjenčanih (1875. – 1913.) i umrlih (1873. – 1910.). Posebno se osvrće na podatke crpljene iz matičnih knjiga umrlih. Nabraja sve zarazne bolesti koje se pojavljuju u knjigama umrlih. Posebno se osvrće na veliku epidemiju kolere iz 1855., za koju posebno donosi tablicu sa svim relevantnim podacima. Donosi podatke o raznim drugim uzrocima smrti (ubojstva, samoubojstva, razne nesreće; donosi popise stradalih u nesrećama, kao i popis žena umrlih pri porodu). Donosi također tablicu umrle djece do navršene sedme godine života (1873. – 1910.). Na kraju donosi četiri priloga: (1) smrtni slučajevi djece do navršene sedme godine rođenja prema starosnoj dobi umrlih, (2) promjene prezimena u talijanski oblik za vrijeme talijanske uprave iz Matične knjige krštenih 1865. – 1904., (3) isto iz Matične knjige vjenčanih 1874. – 1914. te (4) prezimena po mjestima unutar župe (na temelju podataka iz matičnih knjiga).

I registri di stato civile della parrocchia di Visignano 1748 – 1914

Riassunto

Nell'introduzione l'autore parla della prima menzione della località di Visignano e della fondazione della parrocchia avuta con la separazione dalla parrocchia di Montona. Riporta alcuni fatti della più antica visita canonica del 1600 ed espone dei dati sul territorio della parrocchia. Riporta i dati sui cognomi e sulle località da cui proveniva la popolazione che si era trasferita sul territorio della parrocchia di Visignano e le informazioni fondamentali sulla gestione dei registri, sul loro grado di conservazione e sul luogo in cui si trovano (Ufficio parrocchiale di Visignano, Ufficio dello Stato Civile di Parenzo e l'Archivio di Stato di Pisino). Esprime l'importanza dei registri di stato civile per la storia locale. Paragona il numero di nati (battezzati), sposati e morti per il periodo dal 1815 al 1873 e riporta le tabelle dei battezzati (1865 – 1904), sposati (1875 – 1913) e morti (1873 – 1910). Una particolare attenzione viene rivolta ai dati estratti dal Registro degli atti di morte. Elenca tutte le malattie infettive che appaiono negli atti di morte. Si riferisce in particolare alla grande epidemia del colera del 1855, per la quale presenta una tabella a parte recante tutti i dati rilevanti. Riporta i dati su varie altre cause di morte (omicidi, suicidi, vari incidenti; presenta gli elenchi delle vittime di incidenti e delle donne morte al parto). Fornisce inoltre la tabella dei bambini morti entro il settimo anno di vita (1873 – 1910). Infine offre quattro complementi: (1) casi di morte di bambini entro il settimo anno di vita disposti secondo l'età dei defunti, (2) modifiche dei

cognomi in varianti italiane durante l'amministrazione italiana, estratti dal Registro degli atti di battesimo 1865 – 1904, (3) lo stesso, estratto dal Registro degli atti di matrimonio 1874 – 1914 e (4) cognomi suddivisi in base alle località di provenienza all'interno della parrocchia (in base ai dati dei registri di stato civile).

Registry books of the parish of Višnjan 1748 – 1914

Summary

The author initially talks about the first mention of Višnjan and the foundation of the parish when it separated from the parish of Motovun. He cites several facts from the oldest church visit in 1600, and provides information on the parish area. He lists the surnames and places of origin for the population settling in the area of the parish of Višnjan, as well as basic data on the keeping and the preservation of registries, and on their location (Višnjan Parish Office, Registry Office in Poreč, and State Archives in Pazin). He talks of the importance of registries for local history, compares the number of births (baptisms), weddings and deaths for the period between 1815 and 1873, and lists the baptismal (1865-1904), marriage (1875-1913) and the deceased (1873-1910) charts. He particularly refers to the data extracted from the registry of the deceased, then cites all the infectious diseases that appear in the books of the deceased, highlighting the great cholera epidemic of 1855, for which he specifically presents a chart with all the relevant data. Information on various other causes of deaths (murders, suicides, miscellaneous deaths; lists of victims of accidents, as well as a list of women who died during birth giving) is also provided, as well as a chart of deceased children up to the age of seven (1873-1910). In the end, the author provides four appendices: (1) deaths of children up to the seven years of age, in order of the age of the deceased, (2) the changes of surname into Italian form during the Italian administration from the Baptismal registry 1865-1904, (3) Wedding registry 1874-1914, and (4) surnames arranged by localities within the parish (based on the data from the registry).

Prilozi

Prilog 1. Smrtni slučajevi djece do navršene sedme godine života

1873.

Muška djeca: 0/8/17, 0/0/9, 2/0/0, 4/0/3, 2/8/9, 1/3/0, 1 sat, 4/0/0, 1/3/0 (ukupno devet [9]).

Ženska djeca: -, 0/0/18, 2/6/0, 0/9/10, 5/11/0, 1/6/0, 0/2/0, 0/6/0, 0/0/1, 1/9/4, 1/3/0 (ukupno jedanaest [11]).

Umrlo ukupno: 49; od toga djeca: 20.

1874.

Muška: 0/11/0, 0/0/1, 0/6/0, 4/3/0, 0/0/20, 1/0/0, 1/9/0, 3/11/0, 4/5/24, 1/6/0, 6/3/0, 2/2/20 (ukupno dvanaest [12]).

Ženska: 0/10/27, 0/0/10, 1/6/0, 2/0/0, 2/1/1, 3/0/0, 0/6/0, 0/11/0, 1/8/0, 3/0/0, 0/10/15, 2/3/16, 0/10/0 (ukupno trinaest [13]).

Umrlo: 42; od toga djeca: 25.

1875.

Muška: 1 sat, 0/0/5, 5/9/2, 4/6/0, 4/4/26, 1/11/0, 0/0/13, 0/11/0, 6/9/0, 3/7/16, 5/0/0 (ukupno jedanaest [11]).

Ženska: 0/0/3, 0/0/11, 0/8/0, 0/0/3, 0/0/3, 0/0/4 (ukupno šest [6]).

Umrlo: 24; od toga djeca: 17.

1876.

Muška: 1/5/25, 3/6/4, 3/7/8, 12 sati, 12 sati, 5/10/22, 2/3/3, 0/0/12 (ukupno osam [8]).

Ženska: 0/1/20, 0/0/1, 0/0/14, 6/3/9, 9/3/13, 0/11/0, 1/2/24 (ukupno sedam [7]).

Umrlo: 30; od toga djeca: 15.

1877.

Muška: 0/5/16, 0/1/6, 1/10/20, -, 1/11/29, 0/6/15, 0/5/0, 0/11/1, 0/0/20 (ukupno devet [9]).

Ženska: 0/0/4, 0/0/8, 2/0/5, 0/0/5, 0/10/28, 0/8/29, 1/1/3, 1/3/0, 1/6/0, 0/0/7, 10 sati, 5/9/24 (ukupno dvanaest [12]).

Umrlo: 36; od toga djeca: 21.

1878.

Muška: 5/9/12, 0/8/7, 2/1/16, 0/9/12, 1/6/26, 5/0/0, 1/6/2, 0/3/12
(ukupno osam [8]).

Ženska: 0/0/3, 6/0/24, 0/1/14, 0/6/2, 3/1/19, 0/2/0, 0/9/0, 1/7/14,
2/5/20, 1/8/8, 0/11/25, 0/7/20, 5/11/0, 1/6/0, 1/2/28, 2/7/14 (ukupno
šesnaest [16]).

Umrlo: 49; od toga djeca: 24.

1879.

Muška: 0/0/7, 0/0/20, 0/0/31, 1/7/29, 4/0/6, 1/0/26, 0/2/14, 0/6/16, 2 sata
(ukupno devet [9]).

Ženska: 4/10/6, 1/7/29, 0/0/1 (ukupno tri [3]).

Umrlo: 32; od toga djeca: 12.

1880.

Muška: 0/9/22, 0/5/9, 0/0/35, 0/0/11 (ukupno četiri [4]).

Ženska: 0/0/11, 0/11/16, 0/8/0, 1/0/13, 2/5/1 (ukupno pet [5]).

Umrlo: 22; od toga djeca: 9.

1881.

Muška: 0/0/6, 0/10/20, 0/0/11, 0/0/2, 0/0/17, 0/6/0 (ukupno šest [6]).

Ženska: 0/4/15, 1/11/6, 0/2/9, 0/0/18, 0/0/18, 1/4/25, 1/2/15
(ukupno sedam [7]).

Umrlo: 26; od toga djeca: 13.

1882.

Muška: 0/3/8, 2/10/26, par minuta, 4/6/13, 0/0/2, 0/0/2, 0/1/5, 3/10/15,
0/0/2, 0/0/4 (ukupno deset [10]).

Ženska: 3/11/0, 1/3/3, 0/0/6, 0/0/27, 2/2/8, 1/3/9, 1/9/28, 1/6/3, 0/9/5,
0/0/28 (ukupno deset [10]).

Umrlo: 36; od toga djeca: 20.

1883.

Muška: 0/0/27, 0/0/28, 6/0/19, 0/1/12, 5/11/2, 6/6/27, 1/6/13, 2/2/24,
4/4/10, 2/0/12, 1/10/2, 1/11/19, 3/5/17, 0/3/11, 4/0/22, 2/2/14, 1/8/16,
3/7/5, 0/1/22 (ukupno devetnaest [19]).

Ženska: 1/8/18, 0/0/16, 4/10/17, 0/0/21, 1/0/0, 1/0/8, 6/0/0, 3/9/13, 3/5/8,
0/2/23, 5/8/26, 5/9/24, 3/0/27, 5/5/8, 5/6/6, 5/0/11, 0/2/24, 6/2/9,

5/6/4, 0/6/16, 1/7/19, 1/3/16, 2/2/6 (ukupno dvadeset i tri [23]).

Umrlo: 66; od toga djeca: 42.

1884.

Muška: 1/2/22, 0/0/4, 0/3/19, 1/4/27, 0/5/25, 0/0/11, 0/8/16, 2/8/9, 0/0/0,¹¹⁵
0/0/2, 0/0/4 (ukupno jedanaest [10 i 1 mrtvorodeni]).

Ženska: 4/10/2, 0/0/7, 0/0/3, 1/11/12, 0/1/7, 0/3/12, 0/4/0, 4/11/17, 1/7/15,
0/10/24, 0/0/8 (ukupno jedanaest [11]).

Umrlo: 37; od toga djeca: 22 (od toga jedno mrtvorodeno).

1885.

Muška: 0/0/8, 0/2/0, 0/1/0, 0/0/4, 0/7/5, 0/5/6, 1/10/26, 0/7/0
(ukupno osam [8]).

Ženska: 1/4/28, 0/0/1, 0/7/6, 0/0/3 (ukupno četiri [4]).

Umrlo: 28; od toga djeca: 12.

1886.

Muška: 0/0/9, 0/0/4, 0/0/4, 0/0/2, 0/0/8, 0/5/11, 2/0/0, 5/6/24, 0/9/19,
1/1/0 (ukupno deset [10]).

Ženska: 0/10/20, 0/0/17, 0/1/19, 0/5/19, 0/2/0, 2/0/12, 4/0/12, 1/4/12,
0/6/3, 0/11/19, 1/9/0, 1/4/0, 0/0/20 (ukupno trinaest [13]).

Umrlo: 35; od toga djeca: 23.

1887.

Muški: 0/1/7, 0/0/12, 0/4/17, 2/7/18, 4/11/2, 0/0/8, 2/8/23, 7/11/3, 3/7/0,
0/0/15, 0/0/28, 5/6/0 (ukupno dvanaest [12]).

Ženska: 0/0/11, 1/5/11, 3/3/15, 0/0/26, 3/8/5, 0/8/29, 1/10/2, 1/1/0, 0/0/3
(ukupno devet [9]).

Umrlo 38; od toga djeca: 21.

1888.

Muška: 0/0/2, 2/6/21, 0/2/18, 0/5/20, 0/5/21, 0/1/12, 3/6/0, 0/1/24, 1/8/10,
4/8/10, 2/8/29, 3/4/0, 0/0/3, 1/4/19 (ukupno četrnaest [14]).

Ženska: 2/0/18, 2/6/26, 0/11/0, 0/0/1, 0/8/12 (ukupno pet [5]).

Umrlo: 34; od toga djeca: 19.

¹¹⁵Jedan je rođen mrtav ili je umro odmah poslije vađenja iz utrobe umrle majke (*natus mortuus vel potius extractus ex utero*).

1889.

Muška: 0/10/23, 0/0/16, 0/3/1, 0/0/2, 0/0/2, 2/8/12, 0/2/28, 0/4/7, pola sata, 1/9/21, 5/0/0, 0/0/10, 1/11/25 (ukupno trinaest [13]).

Ženska: 2/11/16, 0/11/1, 2/0/13, 6 sati, 1/5/3, 0/11/26, 1/0/11, 4/0/0, 0/1/10 (ukupno devet [9]).

Umrlo: 40; od toga djeca: 22.

1890.

Muška: 1/7/29, 4/4/18, 0/0/7, 0/1/9, 0/0/5, 0/0/26, 6/1/22, 2/11/10, 4/0/10, 1/3/29, 3/8/23, 0/6/26, 4/7/0, 6/4/19, 0/3/27, 0/7/8, 0/0/20, 0/2/23, 1/10/4, 0/8/10, 0/4/21, 0/3/8, 5/8/18, 1/6/22 (ukupno dvadeset i četiri [24]).

Ženska: 0/9/21, 3/2/25, 2/1/28, 5/3/20, 1/2/27, 0/0/17, 0/4/0, 1/9/10, 3/4/10, 4/5/28, 6/5/17, 1/6/5, 6/2/10, 1/0/0, 0/5/24, 0/0/26, 2/0/2 (ukupno sedamnaest [17]).

Umrlo: 68; od toga djeca: 41.

1891.

Muška: 0/0/5, 1/5/18, 0/0/11, 1/16/11, 1/2/7, 2/10/26, 1 sat (ukupno sedam [7]).

Ženska: 0/0/4, 0/0/6, 0/0/20, 0/2/12, 1/5/19, 0/0/12, 0/11/20, 0/10/3, 0/6/16 (ukupno devet [9]).

Umrlo: 41; od toga djeca: 16.

1892.

Muška: 0/0/7, 0/0/6, 0/0/1, 0/8/25, 1/11/15, 0/0/5, 3/4/7, 0/7/1, 0/3/15, 1/3/2, 4/8/11, 0/8/21, 0/7/17, 0/0/1 (ukupno četrnaest [14]).

Ženska: 0/8/21, 1/3/30, 2 sata, 0/1/6, 0/0/22, 5/1/3, 1/9/26, 0/4/19, 0/6/0, 1/1/18, 1/8/17, 0/9/5, 1/2/12, 0/0/1 (ukupno četrnaest [14]).

Umrlo: 44; od toga djeca: 28.

1893.

Muška: 0/0/24, 1/2/29, 1/0/11, 3 sata, 2/9/26, 1 sat, 2/7/27, 0/1/11, 1/4/19, 0/0/19, 0/4/2, 0/5/3, 0/0/9, 0/10/22, 0/3/26 (ukupno petnaest [15]).

Ženska: 1 sat, 2 sata, 0/0/10, 1/5/14, 5/6/2, 0/4/5, 1/7/19, 0/8/2, 4/7/6, 2/1/9, 0/9/4, 0/5/18, 20 sati, 0/8/25, 4/11/14 (ukupno petnaest [15]).

Umrlo: 65; od toga djeca: 30.

1894.

Muška: 0/5/2, 0/9/13, 0/1/18, 0/2/15, 0/1/6, 0/0/24, 2 sata, 4 i pol sata, 1/4/5, 3/5/19, 0/4/11, 3/9/17, 6/0/0, 1/8/0, 1/11/14, 0/0/1, 0/0/9, 4/0/20 (ukupno osamnaest [18]).

Ženska: 0/1/14, 0/10/15, 1/2/20, 0/0/8, 4/0/0, 1/11/14, 2/0/0, 5/7/14, 0/7/16, 0/6/5, 2/1/0, 0/6/8, 0/8/23, 0/0/1, 0/1/27, 1/1/12, 3/9/0, 6/4/24, 3/0/22, 3/6/8, 3/11/13, 3/11/16, 4/11/2 (ukupno dvadeset i tri [23]).

Umrlo: 71; od toga djeca: 41.

1895.

Muška: 0/0/5, 0/0/7, 0/1/13, 0/2/4, 4/0/19, 0/0/0,¹¹⁶ 5/9/26, 0/4/0, 0/0/0,¹¹⁷ 0/0/4, 3/3/14, pola sata, 0/0/15, 0/0/0¹¹⁸ (ukupno jedanaest [11] i 3 mrtvorodena)

Ženska: 0/0/9, 2/7/25, 4/0/17, 0/10/0, 2/2/14, 0/0/1, 3/9/3, 3/0/3, 1/5/0, 0/7/12, 2/3/21, 0/8/2, pola sata, 0/0/24, 0/0/1, 0/0/1, 2/7/18 (ukupno sedamnaest [17]).

Umrlo: 52; od toga djeca: 31 (od toga 3 mrtvorodena).

1896.

Muška: 2/9/2, 1/3/4, 1/0/0, 6/3/29, 6/4/5, 0/0/1, 0/5/24, 0/0/3, 0/0/3, 0/5/1, 1/1/23, 0/11/6, 0/6/29, 1/8/9, 0/4/3, 0/7/14, 0/9/9, 1/7/29, 0/0/18, 7/0/14,¹¹⁹ 0/10/24, 2/11/6, 0/9/0 (ukupno dvadeset i tri [23]).

Ženska: 4/8/19, 4/8/9, 0/11/11, 2/3/1, 1/5/0, 0/3/15, 4/6/8, 0/0/14, 1/1/5, 1/4/21 (ukupno deset [10]).

Umrlo: 50; od toga djeca: 33.

1897.

Muška: 0/0/5, 2/2/3, 1/4/1, 2/11/19, 0/0/4, 0/6/22, 1/8/16, 0/7/26, 3/9/3, 0/9/8 (ukupno deset [10]).

Ženska: 0/0/3, 0/5/0, 1/4/27, pola sata, 0/3/16, 0/4/18, 0/5/0, 0/11/25, 0/0/3, 4/4/0, 0/7/24 (ukupno jedanaest [11]).

Umrlo: 38; od toga djeca: 21.

116 Jedan mrtvorodeni.

117 Jedan mrtvorodeni.

118 Jedan mrtvorodeni.

119 Ubrojio sam ga s obzirom na činjenicu da je stariji od 7 godina za svega 14 dana.

1898.

Muška: 0/7/26, 0/9/8, 0/0/1, 0/0/1, 0/6/16, 0/6/18, 0/11/23, 1/5/0, 0/3/16,
1/1/9 (ukupno deset [10]).

Ženska: 0/0/4, 0/7/23, 0/8/7, 0/0/0¹²⁰ (ukupno četiri [3 i 1 mrtvorodena]).

Umrlo: 34; od toga djeca: 14 (od toga jedno mrtvorodeno).

1899.

Muška: 0/0/0,¹²¹ 0/0/11, 2/2/5, 0/0/0,¹²² 0/8/6, 0/2/1, 0/0/6, 4/8/18 (ukupno
osam [6 i 2 mrtvorodena]).

Ženska: 0/0/6, 0/0/11, 0/0/9, 0/0/1, 0/0/5, 2/2/14, 5/3/25, 0/4/20, 0/0/16,
1 sat, 2/0/0, 0/0/20, 0/7/3 (ukupno trinaest [13]).

Umrlo: 37; od toga djeca: 21 (od toga dva mrtvorodena).

1900.

Muška: 0/11/1, 3/8/20, 0/0/8, 3 sata, 3 sata, 1/1/1, 2/2/24, 1/7/21, 0/8/1,
0/0/0,¹²³ 0/6/20, 0/0/17, 3/9/26, 1/5/18, 1 god. (?)¹²⁴, 5/10/10 (ukupno
šesnaest [15 i 1 mrtvorodeni]).

Ženska: 0/0/0,¹²⁵ 0/0/6, 1/11/0, 0/2/10, 1/7/7, 0/7/14, 4/6/19, 2/1/24,
0/1/16, 1/6/0, 1/6/0, 6/4/22, 1/6/8, 4/8/3, 5/8/28, 0/0/18, 3/1/23,
4/3/12, 2/10/27, 0/0/6, 1 dan (?)¹²⁶ (ukupno dvadeset i jedna [20 i
1 mrtvorodena]).

Umrlo: 62; od toga djeca: 37 (od toga dvoje mrtvorodjenih).

1901.

Muška: 5/10/10, 3/9/15, 2/10/22, 1/0/6, 0/7/0, 0/9/16, 1/1/9, 0/0/1, 0/0/3,
0/2/0, 0/0/29 (ukupno jedanaest [11]).

Ženska: 4/4/15, 4/7/20, 4/0/15, 2/4/27, 1/3/4, 3/4/11, 0/3/19, 0/0/1, 0/10/1,
4 sata, 3/4/0, 0/2/0, 0/8/1, 1/10/0 (ukupno četrnaest [14]).

Umrlo: 44; od toga djeca: 25.

1902.

Muška: 1/8/0, 0/0/2, 2/0/0, 0/2/2, 0/9/0, 0/1/15, 0/4/0, 4/0/0, 0/1/0, 0/0/3,
1/0/0 (ukupno jedanaest [11]).

¹²⁰ Jedna mrtvorodena.

¹²¹ Jedan mrtvorodeni.

¹²² Jedan mrtvorodeni.

¹²³ Jedan mrtvorodeni.

¹²⁴ Ne navodi se dob.

¹²⁵ Izvađena mrtva iz majčine utrobe (*extracta mortis*).

¹²⁶ Ne navodi se dob.

Ženska: 6/0/0, 0/0/24, 4/10/23, 1/9/8, 0/4/0, 0/5/0, 0/11/0, 0/0/5, 2/0/0, 1/1/0, 0/11/0 (ukupno jedanaest [11]).

Umrlo: 40; od toga djeca: 22.

1903.

Muška: 0/0/15, 6/0/0, 1/3/0, 1/5/0, 1/7/0, 0/0/18, 0/3/0, 0/0/1, 1/1/8, 14 sati, 0/1/1, 2/2/0 (ukupno dvanaest [12]).

Ženska: 0/0/5, 12 sati, 0/0/3, 1/4/0, 3/9/0, 0/0/1, 6/0/0, 0/0/23, 0/3/0, 0/11/0, 0/0/18, 0/1/29, 0/9/0, 3/7/16, 0/0/1, 6/6/0, 1/1/26 (ukupno sedamnaest [17]).

Umrlo: 65; od toga djeca: 29.

1904.

Muška: 0/11/12, 3/0/0, 1/0/0, 2/0/26, 0/8/0, 5/0/0, 0/0/5, 1/1/0, 0/2/2, 2/0/19 (ukupno deset [10]).

Ženska: 0/0/5, 3/0/0, 4/0/0, 1/0/15, 0/2/0, 0/11/0, 3/0/0 (ukupno sedam [7]).

Umrlo: 49; od toga djeca: 17.

1905.

Muška: 3/5/0, 4/0/0, 2/0/0, 0/0/2, 4/0/0, 12 sati, 0/0/3, 1 dan i 11 sati, pola sata, 0/2/20, 0/0/2 (ukupno jedanaest [11]).

Ženska: 0/4/0, 2/0/0, 1/6/0, 0/0/3, 0/15/0, 0/0/24, 0/0/24, 2/0/0, 0/9/0, 0/0/3 (ukupno deset [10]).

Umrlo: 48; od toga djeca: 21.

1906.

Muška: 4/9/0, 0/7/0, 0/0/19, 0/4/5, 1/6/0, 0/0/1, 2/3/0, 0/0/6, 1/5/0, 0/8/15, 0/8/9, 0/9/23, 0/9/17 (ukupno trinaest [13]).

Ženska: 0/0/4, 0/7/0, 0/8/0, 0/11/0, 1/1/0, 0/11/27, 0/6/0, 0/4/18, 0/6/12, 0/4/0, 0/0/1, 0/0/1 (ukupno dvanaest [12]).

Umrlo: 49; od toga djeca: 25.

1907.

Muška: 0/0/5, 0/0/15, 0/10/17, 0/0/5, 0/8/0, 1/2/6, 1/2/19, 0/3/15, 0/10/13 (ukupno devet [9]).

Ženska: 0/0/6, 0/0/8, 6/10/18, 0/1/0, 1/0/25, 1/0/2, 1/8/13, 0/1/18, 0/0/14 (ukupno devet [9]).

Umrlo: 39; od toga djeca: 18.

1908.

Muška: 2/0/2, 0/0/1, 2/11/13, 0/0/17, 2/0/6, 1/0/21, 0/4/7, 0/0/2, 0/0/4

(blizanci), 0/3/16, 0/0/5, 0/0/10, 0/9/4, 0/0/8 (ukupno četrnaest [14]).
 Ženska: 1/8/8, 0/10/19, 0/0/25, 1/0/0, 1/8/26, 3/7/27, 0/0/3, 0/0/5, 4/3/22,
 0/9/3, 0/2/1 (ukupno jedanaest [11]).
 Umrlo: 51; od toga djeca: 25.

1909.

Muška: 2/2/24, 0/5/24, 1/5/20, 0/1/25, 1/11/7, 1 sat, 0/0/21, 20 sati, 0/0/21,
 0/0/1, 0/8/3, 0/10/0, 0/1/0, 0/0/5, 6/0/6 (ukupno petnaest [15]).
 Ženska: 0/0/4, 1/9/9, 1/11/28, 2/9/24, 1/9/2, 3/0/19, 1/0/6, 0/2/27, 0/1/25
 (ukupno devet [9]).
 Umrlo: 40; od toga djeca: 24.

1910. (do uključivo 8. kolovoza)

Muška: 0/0/21, 0/2/3, 0/0/4 (ukupno tri [3]).
 Ženska: 0/3/3, 0/0/1, 0/9/11, 3/8/19, 0/0/14, 0/0/6 (ukupno šest [6]).
 Umrlo: 23; od toga djeca: 9.

Prilog 2. Promjene prezimena u Knjizi krštenih 1865. – 1904.

Antonac	<i>Antonazzi</i>	(str. 15)
Belušić	<i>Bellussi</i>	(str. 115)
Berneš	<i>Antonazzi</i>	(str. 39)
Berneš	<i>Berna</i>	(str. 135)
Berneš	<i>Bernessi</i>	(str. 159)
Berneš	<i>Berni</i>	(str. 190)
Bernobić	<i>Bernobini</i>	(str. 153)
Blašković	<i>Belasco</i>	(str. 144)
Blažević	<i>Biasi</i>	(str. 181)
Brečević	<i>Breccia</i>	(str. 136)
Brnobić	<i>Barnobi</i>	(str. 185)
Deklić	<i>Dechigi</i>	(str. 3)
Deković	<i>Deconi</i>	(str. 21)
Dellapietra	<i>Mazzaro</i>	(str. 101)
Dušić	<i>Dussi</i>	(str. 125)
Gabrijelić	<i>Gabrielli</i>	(str. 111)
Geržinić	<i>Ghersini</i>	(str. 162)
Grah	<i>Gracchi</i>	(str. 47)
Grah	<i>Gracco</i>	(str. 53)
Hrastić	<i>Roveretti</i>	(str. 168)
Hrvatini	<i>Cerbatti</i>	(str. 147)
Jugovac	<i>Meriggioli</i>	(str. 190)
Juričić	<i>Giorgini</i>	(str. 131)
Klemen	<i>Clementi</i>	(str. 145)
Klenovar	<i>Canovari</i>	(str. 172)
Kovač	<i>Fabbri</i>	(str. 26)
Kovačić	<i>Covacci</i>	(str. 70)
Kovačić	<i>Fabretti</i>	(str. 132)
Legović	<i>Legovini</i>	(str. 56)
Matijašić	<i>Pacchi</i>	(str. 57)
Matković	<i>Matteoni</i>	(str. 177)
Mijanić	<i>Miani</i>	(str. 90)
Milić	<i>Emili</i>	(str. 179)
Mladošić	<i>Meladossi</i>	(str. 70)

Močibob	<i>Bianchi</i>	(str. 40)
Nadišić	<i>Nadissi</i>	(str. 27)
Österreicher	<i>Esti</i>	(str. 192)
Perkavac	<i>Perchiazzi</i>	(str. 77)
Pinezić	<i>Pinesi</i>	(str. 48)
Pol	<i>Poli</i>	(str. 35)
Požar	<i>Posari</i>	(str. 189)
Radoš	<i>Radolli</i>	(str. 4)
Radoš	<i>Cerneri</i>	(str. 128)
Raunik	<i>Rauni</i>	(str. 145)
Raunik	<i>Ranieri</i>	(str. 188)
Ružnjak	<i>Rossignoli</i>	(str. 75)
Skrinjar	<i>Scignari</i>	(str. 114)
Šišović	<i>Sisso</i>	(str. 187)

Prilog 3. Promjene prezimena u Knjizi vjenčanih 1874. – 1914.

Antonac	<i>Antonazzi</i>	(str. 49)
Beletić	<i>Belletti</i>	(str. 77)
Blašković	<i>Blasco</i>	(str. 59)
Brečević	<i>Bresciani</i>	(str. 87)
Deklić	<i>Decli</i>	(str. 47)
Deklić	<i>Dechigi</i>	(str. 55)
Dobrilović	<i>Dobrilli</i>	(str. 77)
Gortan	<i>Gortani</i>	(str. 81)
Grah	<i>Gracchi</i>	(str. 71)
Jelenković	<i>Gelenio</i>	(str. 41)
Klavić	<i>Clavi</i>	(str. 33)
Kocijančić	<i>Cociani</i>	(str. 93)
Kovač	<i>Fabbri</i>	(str. 45)
Kovačić	<i>Fabbretti</i>	(str. 91)
Labinac	<i>Albonese</i>	(str. 89)
Legović	<i>Legovini</i>	(str. 57)
Marković	<i>Marchi</i>	(str. 69)
Močibob	<i>Bianchi</i>	(str. 57 i 73)
Paić	<i>Pacchi</i>	(str. 89)

Prilog 4. Prezimena po mjestima

Banki: Cossetto;

Benčani: Berneš, Corazza, Gasparini, Jugovac, Kovačić, Paladin;

Bucalovići: Aros (kasnije dodano: Rossi), Belušić, Berneš, Bon, Brečević,
Korlević, Legović, Mijanić, Paulović, Putinja, Rumen, Vivoda;

Bukići (i Bokići): Baldaš, Legović, Mladošić;

Butori: Dušković, Neternaz, Pol, Vorih;

Deklevi: Dekleva, Drušković, Mendica, Radoš, Rumen;

Farini: Berneš, Deklić, Farina, Ferlon, Perkavac (više puta!), Pol,
Visantin, Zorko;

Kočići: Mendica, Mikuličić, Mileša, Milić;

Kolombera: Belušić, Bravar, Deklić, Klemen, Pisak, Prekali – Medivić,
Mihelić, Terlon, Zaccaron;

Korlevići: Jurman, Korlević, Oplanić, Rožar, Šuran;

Kučeli (*Kuchieli* [!]): Mladošić;

Legovići: Deković – Lendić, Hmet (!), Legović, Pol, Putinja, Ukušić;

Markovac: Antonac, Baldaš, Bernobić (i Brnobić), Bernobić (Oršetić),
Bertoša, Blašković, Blažević, Decleva, Dellamarna, Dujanić (*Duianich*),
Koraca (i Corazza), Kovačić, Milić, Oplanić, Pol, Poleis, Posedel, Požar,
Pulin, Rožar, Žudetić;

Mijanići: Smolica;

Milanezi: Bernobić, Bravar, Destefani, Farina, Liessi, Mališa, Menigus,
Radešić, Ritoša, Tittonel;

Mileši: Mileša;

Milići: Milić;

Prašćari: Benleva, Gasparini, Jekić, Korlević;

Radoši: Belušić, Deklić (?), Deković, Fabijan, Gianioti, Juričić, Jurman,
Maraškin, Pauletić, Pol, Radoš, Raunik, Ukušić, Valenta, Visentin,
Zaccaron, Zubalić;

Srebrnići: Brncela (i Bernčela [!]), Gasparini, Jugovac, Milić;

Strpačići: Babudro, Berneš, Hrvatini, Matijašić, Oplanić, Paulović (i Paolović),
Sorgo (i Sargo);

Štuti: Čehović, Deković, Kovačić, Mijanić, Pol, Putinja, Smolica, Srblin
(Serblin), Tripar;

Višnjan: Antonac, Berneš (i Brneš i Bernes), Bottegaro, Bravar, Brnčela, Candriella, Corva, Crast, Crosilla, Damasus, Dantignana (i Dintignana), Decaneva, Decolle, Deklić, Dellapicca, Dellapietra, Delfabro, Delloste, Erjavec, Flego, Fortuna, Franco, Gabrijević, Grah, Jelenković.